

Bijlage 1: Uitwerking programma's en deelprogramma's

In deze bijlage zijn de uitwerkingen van de deelprogramma's per programma opgenomen.

Programma 1 Economie en ruimte	2
Deelprogramma 1.1. Economie en werkgelegenheid	3
Deelprogramma 1.2 Mobiliteit	9
Deelprogramma 1.3 Wonen	15
Programma 2 Leefomgeving en Veiligheid	21
Deelprogramma 2.1 Leefkwaliteit	22
Deelprogramma 2.2 Veiligheid	27
Programma 3 Vitaal en Sociaal	35
Deelprogramma 3.1 Werk en inkomen	36
Deelprogramma 3.2 Onderwijs	41
Deelprogramma 3.3 Welzijn, gezondheid en zorg	46
Deelprogramma 3.4 Sport en bewegen	51
Deelprogramma 3.5 Cultuur	56
Programma 4 Bestuur en dienstverlening	61
Deelprogramma 4.1 Dienstverlening	62
Deelprogramma 4.2 College, raad, wijkvernieuwing en gebiedsgericht werken	66
Deelprogramma 4.3 Algemene inkomsten en post onvoorzien	71
Deelprogramma 4.4 Overhead en ondersteuning organisatie	75

Programma 1 Economie en ruimte

Hier komt een algemene beschrijving van het programma uitgaande van belangrijkste opgaven van onze gemeente op dit beleidsterrein.

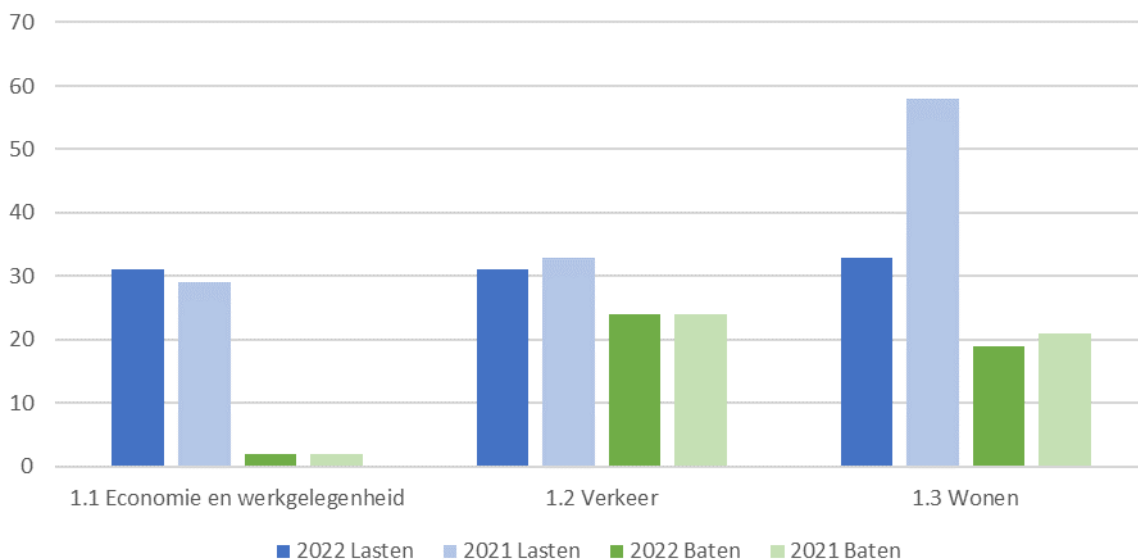
Het programma Economie en ruimte bestaat uit de volgende deelprogramma's:

- Economie en werkgelegenheid
- Wonen
- Mobiliteit

Begroting in één oogopslag

In onderstaand overzicht zijn de totale lasten en baten van de deelprogramma's opgenomen voor de begroting 2022. Ter vergelijking is ook de jaarschijf van de begroting 2021 opgenomen. De lasten en baten zijn weergegeven in miljoenen euro's.

Begroting in één oogopslag

Deelprogramma 1.1. Economie en werkgelegenheid

Hier is ruimte voor een korte beschrijving van de scope van het deelprogramma en de rol van de gemeente hierbinnen.

Doelen deelprogramma Economie en werkgelegenheid

Het deelprogramma Economie en werkgelegenheid heeft de volgende doelen:

- Het creëren en behouden van werkgelegenheid;
- Faciliteren van toekomstbestendige economische groei;
- Behouden en versterken van de economische aantrekkelijkheid van onze gemeente.

Effect indicatoren

Met de volgende indicator(en) wordt het effect van het door ons gewenste beleid gemeten.

Effect indicator(en)	Behaald 2019	Behaald 2020	Beoogd 2021	Beoogd 2022
Totaal aantal arbeidsplaatsen in gemeente Groningen				
Ontwikkeling aantal banen in de energie sector				
Ontwikkeling aantal banen in de ICT sector (digitale economie)				
Ontwikkeling aantal banen in Life sciences & Health (gezondheidseconomie)				
Ontwikkeling aantal banen in de creatieve industrie				
Ontwikkeling aantal banen op kantoorlocaties				
Ontwikkeling aantal banen op bedrijventerreinen				
Aantal toeristische overnachtingen				
Bruto vloeroppervlak bedrijfsruimte in m ²				
Bruto vloeroppervlak kantoorruimte in m ²				
Leegstaand bruto vloeroppervlak bedrijfsruimte in %				
Leegstaand bruto vloeroppervlak kantoorruimte in %				
Winkelvloeroppervlakte detailhandel in m ²				
Winkelvloeroppervlakte horeca in m ²				
Winkelvloeroppervlakte diensten in m ²				
Leegstaand winkelvloeroppervlak commerciële verkooppunten in %				

**indien de effect indicatoren om het jaar worden gemeten kan gekozen worden voor een andere kolomindeling (behaald 2018, behaald 2020, beoogd 2022, beoogd 2024).*

Toelichting effect indicatoren

Doel van effect indicatoren is om te meten in hoeverre de gemeente er in slaagt de gewenste maatschappelijke effecten te realiseren. Op deze plek kan een toelichting worden gegeven op ontwikkelingen / afwijkingen van de (streefwaarden van) effect indicatoren.

Beleidsvelden

Deelprogramma Economie en werkgelegenheid bestaat uit de volgende beleidsvelden:

- 1) Economische ontwikkeling
Op deze plek een korte toelichting toevoegen over de inhoud van het beleidsveld
- 2) Ruimtelijk-economische ontwikkeling

Op deze plek een korte toelichting toevoegen over de inhoud van het beleidsveld

3) Grondzaken

Op deze plek een korte toelichting toevoegen over de inhoud van het beleidsveld

4) Overige economie

Op deze plek een korte toelichting toevoegen over de inhoud van het beleidsveld

Voortgang lopende jaar en relevante ontwikkelingen

Kernachtige beschrijving van voortgang in het lopende jaar en de actuele trends en relevante ontwikkelingen om context te geven voor keuzes in resultaten en activiteiten.

Resultaten en activiteiten

De resultaten en activiteiten worden per beleidsveld benoemd (aansluitend aan bij de financiële toelichting op het niveau van het beleidsveld).

Wat willen we bereiken (resultaten)	Wat gaan we daarvoor doen (activiteiten)
1. Economische ontwikkeling	
Het behouden en creëren van duurzame en innovatieve werkgelegenheid.	<ul style="list-style-type: none">• We voeren accountmanagement op de belangrijkste accounts in de speerpuntsectoren, zodat we weten wat er speelt, weten welke behoeftes er zijn, en daar op kunnen aansluiten.• We treden op als initiator en facilitator om partijen te verbinden en ontwikkelingen in gang te zetten en te ondersteunen.• We werken nauw samen met onderwijsinstellingen, bedrijvenverenigingen en bedrijven in onze regio om economische ontwikkeling te stimuleren.• We zetten actief in op het vergroten van onze zichtbaarheid binnen en buiten de regio.
2. Ruimtelijk-economische ontwikkeling	
Een sterker economische profiel voor de werklocaties	<ul style="list-style-type: none">• We werken aan een profiel en strategie per werklocatie met duidelijke keuzes voor de verdere doorontwikkeling.• Gezamenlijk met bedrijvenverenigingen maken we een uitvoeringsplan en investeren we in de verbetering van de kwaliteit van werklocaties.• Bij vestigingsvraagstukken laten we de toegevoegde waarde op de ontwikkeling van werkgelegenheid sterker meewegen.
Voldoende ruimte creëren voor (bovenregionale) bedrijvigheid, ook wanneer dit niet op een regulier bedrijventerreinen past.	<ul style="list-style-type: none">• Wij stemmen het aanbod van bedrijventerreinen af met de regio Groningen-Assen.• Wij onderzoeken of er een nieuw bedrijventerrein in Groningen-Oost (Meerstad) kan komen.• Wij werken aan de doorontwikkeling van Roodehaan, Zernike en Westpoort als locaties voor (boven)regionale bedrijvigheid.

Behouden van de werkfunctie bij de transformatie van gebieden.	<ul style="list-style-type: none"> • We zetten in op levendige en aantrekkelijke gebieden door voldoende werkfuncties te programmeren in ontwikkelzones. • We stellen een verplaatsingsstrategie op om bestaande bedrijvigheid in de gemeente te behouden. • We bieden ruimte aan broedplaatsen en woon-/werkcombinaties in bestaande kernen en woonwijken.
We vergroten de aantrekkelijkheid van onze stad, wijken en dorpen voor bewoners en bezoekers ter versterking van de economie.	<ul style="list-style-type: none"> • Wij werken aan een nieuw richtinggevend beleidskader voor de detailhandelssector, horecasector en de overnachtingssector. • Wij zetten sterker in op onze vrijetijdseconomie met waterrecreatie, het Stadspark en de toekomst van Karding, Martiniplaza en het nieuwe muziekcentrum. • We verbinden ruimtelijk-economische opgaven aan maatschappelijke opgaven • Wij geven uitvoering aan een herstelplan voor de Groningse economie na economische gevolgen van de coronacrisis.
Onze winkelvoorzieningen in wijken en buurten vitaal houden en toekomstbestendig maken ten behoeve van de leefkwaliteit van gebieden.	<ul style="list-style-type: none"> • Wij ondersteunen bij initiatieven voor de ruimtelijke verbetering van wijkwinkelcentra en dorpscentra. • Wij ondersteunen bij nieuwe initiatieven vanuit de markt die bijdragen aan de leefkwaliteit van gebieden. • Wij geven uitvoering aan de centrumvisie haren voor een aantrekkelijke openbare ruimte.
De aantrekkelijkheid van de binnenstad vergroten	<ul style="list-style-type: none"> • Uitvoering geven aan het uitvoeringsprogramma binnenstad. • Verkennen met het ministerie van EZK en de G6 hoe gezamenlijk concrete projecten geïnitieerd kunnen worden voor een vitale binnenstad.
3. Grondzaken	
Zie. Paragraaf 7 Grondbeleid	
4. Overige economie	
Het uitvoeren van projecten door het Fonds Ondernemend Groningen.	We dragen jaarlijks bij aan het Fonds Ondernemend Groningen.

Prestatie indicatoren

Met de volgende indicator(en) wordt de voortgang van de uitvoering van ons beleid gemeten.

Prestatie indicator(en)	Behaald	Behaald	Beoogd	Beoogd
	2019	2020	2021	2022
Aantal uitgevoerde bedrijfsbezoeken				
Aantal adviesgesprekken horeca				
Aantal projecten ondersteund				
Aantal bedrijven geparticipeerd in door ons opgezette activiteiten				

Toelichting prestatie indicatoren

Met de prestatie indicatoren wordt de voortgang van de uitvoering van ons beleid gemeten, gericht op de gemeentelijke activiteiten (hebben we gedaan wat we hebben afgesproken? Op deze plek kan een toelichting worden gegeven op ontwikkelingen / afwijkingen van de (streefwaarden van) effect indicatoren.

Bijdrage(n) verbonden partijen.

Hier staat een overzicht van de verbonden partijen die binnen het deelprogramma vallen. De inhoudelijke en financiële toelichting op de verbonden partijen staat opgenomen in de paragraaf verbonden partijen.

De inhoudelijke en financiële toelichting op de verbonden partijen staat opgenomen in [paragraaf 6 verbonden partijen](#).

Relevante beleidsnota's

Geef hier een overzicht op van actuele en relevante beleidsnota's inclusief link naar het RIS. Wees kritisch in de selectie van relevante beleidsnota's: welke nota's dienen werkelijk als grondslag onder het beleid dat we voeren en welke zijn gedateerd/verjaard?

[Economische agenda 2020-2022 \(2019\)](#)

[Het meerjarenprogramma Stadsontwikkeling 2021-2024](#)

[Strategische agenda Akkoord van Groningen 2018-2022 \(2018\)](#)

[Omgevingsvisie 'The Next City' \(2018\)](#)

[Centrumvisie Haren \(2018\)](#)

[Watervisie - Koersen op Water \(2017\)](#)

[Toekomstvisie Koopmansplein \(2017\)](#)

[Binnenstadsvisie Bestemming Binnenstad \(2016\)](#)

[Groningen geeft energie \(2015\)](#)

['De rode loper', een visie en strategie op de werklocaties in Groningen \(2014\)](#)

[De beleidsnotitie 'Westpoort' \(2014\)](#)

[Structuurvisie kantoren](#)

[Horecanota 2011-2015](#)

[Kaderdocument overnachtingenmarkt](#)

[Structuurvisie detailhandel](#)

Financiën

In dit onderdeel worden de financiën van het deelprogramma toegelicht op het niveau van het beleidsveld. Door een toelichting op het niveau van het beleidsveld, sluiten we aan bij de indeling in de tabel met resultaten / activiteiten. Indien mogelijk wordt bij de toelichting op de totale lasten aangesloten bij de activiteiten. Tenzij anders vermeld worden de lasten en baten weergegeven in duizenden euro's.

Overzicht van lasten en baten per deelprogramma, uitgesplitst per beleidsveld

1.1 Economie en werkgelegenheid							
Nr	Omschrijving Bedragen x 1.000 euro	Rekening 2020	Actuele begroting		Primitieve begroting		
			2021	2022	2023	2024	2025
	Lasten						
1.1.1	Economische ontwikkeling						
1.1.2	Ruimtelijk-economische ontwikkeling						
1.1.3	Grondzaken						
1.1.4	Overig economie						
	Totaal						
	Baten						
1.1.1	Economische ontwikkeling						
1.1.2	Ruimtelijk-economische ontwikkeling						
1.1.3	Grondzaken						
1.1.4	Overig economie						
	Totaal						
	Geraamd resultaat voor bestemming						
	Reserve mutaties						
	Totaal toevoegingen						
	Totaal onttrekkingen						
	Geraamd resultaat na bestemming						

Toelichting baten en lasten per beleidsveld

Voor elk beleidsveld wordt onderstaande tabel met toelichting opgenomen.

Financiële toelichtingen begroting 2022			
1.1.1 Economische ontwikkeling	Lasten	Baten	Saldo
Begroting 2022			
Waarvan			
Intensiveringen en hervormingen 2022			
Bestaand beleid 2022			
Vershil ten opzichte van 2021			

Toelichting op de lasten (bestaand beleid 2022)

toelichting op de lasten, zoveel mogelijk gekoppeld aan de activiteiten.

bedragen zijn hier inclusief intensiveringen en hervormingen voorgaande jaren.

Toelichting op de baten (bestaand beleid 2022)

toelichting van de belangrijkste baten

bedragen zijn hier inclusief intensiveringen en hervormingen voorgaande jaren.

Toelichting op de intensivering en hervormingen jaarschijf 2022

toelichtingen vanuit hoofdstuk 4, financieel beeld.

Toelichting op de verschillen in de lasten ten opzichte van de begroting 2021

alleen de grootste afwijkingen

Toelichting op de verschillen in de baten ten opzichte van de begroting 2021

alleen de grootste afwijkingen

In het hoofdstuk financiële positie zijn aanvullend nog de volgende overzichten en toelichtingen opgenomen:

- [paragraaf 3. Weerstandsvermogen](#) geeft een totaaloverzicht en toelichting op de (financiële) risico's;
- in het [financieel meerjarenbeeld](#) staat een totaaloverzicht van en toelichting op de intensiveringen en hervormingen uit voorgaande jaarschijven;
- in de [financiële knelpunten en ambities 2022](#) staat een totaaloverzicht van en toelichting op alle intensiveringen 2022;
- in de [hervormingen 2022-2025](#) staat een totaaloverzicht van en toelichting op alle hervormingen

Deelprogramma 1.2 Mobiliteit

Hier is ruimte voor een korte beschrijving van de scope van het deelprogramma en de rol van de gemeente hierbinnen.

Doelen deelprogramma mobiliteit

Het deelprogramma mobiliteit heeft de volgende doelen:

1. wij willen dat Groningen lopen, fietsen en het openbaar vervoer stimuleert en de auto faciliteert
2. voor iedereen goed bereikbaar is en blijft op een veilige en duurzame manier
3. en voorrang geeft aan innovatieve en schone vormen van personen- en goederenvervoer

Effect indicatoren

Met de volgende indicator(en) wordt het effect van het door ons gewenste beleid gemeten.

Effect indicator(en)	Behaald 2019	Behaald 2020	Beoogd 2021	Beoogd 2022
Vervoerswijzekeuze (modal split) binnen Groningen*:				
<i>Aandeel voetganger</i>			26%	
<i>Aandeel fiets</i>			48%	
<i>Aandeel openbaar vervoer</i>			3%	
<i>Aandeel auto</i>			22%	
Vervoerswijzekeuze (modal split) van en naar Groningen*:				
<i>Aandeel voetganger</i>			2%	
<i>Aandeel fiets</i>			10%	
<i>Aandeel openbaar vervoer</i>			20%	
<i>Aandeel auto</i>			68%	
Maximum aantal verkeersslachtoffers (doden en gewonden) in Groningen			250	
Aandeel schone voertuigen in het wagenpark				
<i>Gemeentelijk wagenpark</i>				
<i>Stedelijke logistiek binnenstad</i>				

*indien de effect indicatoren om het jaar worden gemeten kan gekozen worden voor een andere kolomindeling (behaald 2018, behaald 2020, beoogd 2022, beoogd 2024).

Toelichting effect indicatoren

Doel van effect indicatoren is om te meten in hoeverre de gemeente er in slaagt de gewenste maatschappelijke effecten te realiseren. Op deze plek kan een toelichting worden gegeven op ontwikkelingen / afwijkingen van de (streefwaarden van) effect indicatoren.

De cijfers die betrekking hebben op het aandeel verplaatsingen binnen de gemeente Groningen en van en naar de gemeente Groningen ontvangen we tweejaarlijks van het CBS. De optelsom van het aandeel verplaatsingen is geen 100%, omdat een beperkt deel van de verplaatsingen onder de categorie 'overig' valt.

Beleidsvelden

Het deelprogramma Mobiliteit bestaat uit de volgende beleidsvelden:

- 1) Vervoerswijzen
Op deze plek een korte toelichting toevoegen over de inhoud van het beleidsveld
- 2) Effecten op de directe omgeving
Op deze plek een korte toelichting toevoegen over de inhoud van het beleidsveld
- 3) Slim en duurzaam
Op deze plek een korte toelichting toevoegen over de inhoud van het beleidsveld

Voortgang lopende jaar en relevante ontwikkelingen

Kernachtige beschrijving van voortgang in het lopende jaar en de actuele trends en relevante ontwikkelingen om context te geven voor keuzes in resultaten en activiteiten.

Resultaten en activiteiten

Kernachtige beschrijving van voortgang in het lopende jaar en de actuele trends en relevante ontwikkelingen om context te geven voor keuzes in resultaten en activiteiten.

Wat willen we bereiken (resultaten)	Wat gaan we daarvoor doen (activiteiten)
Vervoerswijzen - toename van ruimte-efficiënte, schone en gezonde vervoerswijzen door groei van het aandeel voetganger, fiets en openbaar vervoer en afname van het aandeel auto zowel binnen gemeente Groningen als van en naar Groningen	- het realiseren van een compleet, veilig en comfortabel loop- en fietsnetwerk (conform de Fietsstrategie 2015-2025 en het Uitvoeringsprogramma Fiets 2019-2022). - het realiseren van hoogwaardige openbaar vervoerverbindingen (conform de op te stellen Routekaart OV 2040). - Bij nieuwe, ruimtelijke ontwikkelingen worden voetganger, fietser en het openbaar vervoer vanaf het begin meegenomen.
	- uitvoeren van projecten en maatregelen die lopen en fietsen als vormen van vervoer aantrekkelijker maken (conform het Uitvoeringsprogramma Fiets 2019-2022).
	- uitvoeren van projecten en maatregelen die het gebruik van het openbaar vervoer bevorderen (conform de op te stellen Routekaart OV 2040).
	- uitvoeren van projecten en maatregelen (zoals P+R, hubs en het verminderen van straatparkeren) waarmee (doorgaand) autoverkeer naar de rand van de stad wordt verplaatst.
	- realiseren van uitstekende first en last mile oplossingen en voorzieningen van en naar de in- en uitstaphaltes zoals op de hubs op wijk- en buurtniveau (conform het op te stellen uitvoeringsprogramma deelmobiliteit en hubs).
- bereikbaar houden van de economische kerngebieden van Groningen met de (vracht)auto: ringwegen	- het uitbreiden van de capaciteit van de ringwegen om de doorstroming en betrouwbaarheid ervan te verbeteren. Daarbij is veel aandacht voor het verbeteren van de ruimtelijke kwaliteit rondom de ring zelf en het verminderen van de barrièrewerking.
- in de wijken en dorpen krijgt de auto een minder dominante positie	- creëren van een zorgvuldig evenwicht tussen netwerkdelen die gericht zijn op doorstroming en betrouwbaarheid en netwerkdelen waar het autoverkeer niet langer het primaat heeft (conform het op te stellen uitvoeringsprogramma Doorwaadbare Stad).
Effecten op de directe omgeving	
- herwinnen van de openbare ruimte en zorgen voor minder overlast door gestalde fietsen op straat	- realiseren van goede fietsenstallingen passend bij de stallingsbehoefte van de gebruiker.

	- communiceren en promoten van stallingsmogelijkheden, gedragsbeïnvloeding en het handhaven op foutgestalde fietsen en maximale stallingsduur.
- herwinnen van de openbare ruimte door terugbrengen dominantie van geparkeerde auto's in het straatbeeld	- waar de druk op de openbare ruimte groot is, wordt het parkeren op straat teruggedrongen en wordt het parkeren in garages en parkeren op afstand, bijvoorbeeld op P+R terreinen, gestimuleerd (conform de Parkeervisie 2018-2025).
- minder verkeersslachtoffers	- samen met bewoners verbeteren van objectief aantoonbaar onveilige locaties en het voorkomen van nieuwe onveilige situaties met proactief, risico-gestuurd beleid (conform het op te stellen Regionaal Uitvoeringsagenda Verkeersveiligheid).
Slim en Duurzaam	
- voorrang geven aan innovatie en schone vormen van personen- en goederenvervoer	- bieden van uitstekende openbare laadinfrastructuur voor elektrische auto's en het faciliteren van waterstofvulpunten (conform de Visie Openbare Laadinfrastructuur 2025). - het stellen van regels aan gebruik van de openbare ruimte ten gunste van emissievrije voertuigen. - CO ₂ -eisen stellen aan het vervoer dat wij inkopen. - stimuleren van deelmobiliteit.
- sturen op verkeer (in plaats van faciliteren en geleiden)	- introductie van een systeem van verkeersmanagement waarbij gestuurd kan worden op de doorstroming van specifieke doelgroepen (conform de op te stellen Visie op Strategisch Verkeersmanagement).
- het op orde hebben van de datastromen	- uitvoering geven aan de afspraken uit het plan van aanpak 'digitale weg op orde' dat is opgesteld in Noord-Nederlands verband.
- een leefbare en aantrekkelijke binnenstad door alleen nog maar schone voertuigen toe te staan	- vergroten van het venstertijdgebied in 2022. - instellen van een Zero Emissie zone voor stadslogistiek in 2025 (conform de Visie Stadslogistiek). - ontheffingenbeleid en digitaal handhaven, maar ook bedrijven en instellingen helpen met de transitie naar schone en efficiënte logistiek.

Prestatie indicatoren

Met de volgende indicator(en) wordt de voortgang van de uitvoering van ons beleid gemeten.

Prestatie indicator(en)	Behaald 2019	Behaald 2020	Beoogd 2021	Beoogd 2022
Vervoerswijzen				
Tevredenscijfer voor fietsen in Groningen			7,3	
Betrouwbaarheid van het openbaar vervoer in Groningen				
Effect op de directe omgeving				
Bezetting van de P+R terreinen in Groningen			..%	
<i>Autoparkeerplaatsen</i>				

<i>Fietsparkeervoorzieningen</i>			
Tevredenscijfer parkeergarages in Groningen			7,9
Aantal kilometers 50 km/uur-weg gewijzigd in 30 km/uur			.. km
Slim en Duurzaam			
CO ₂ -uitstoot per reizigerskilometer bus			
Aantal openbare laadpunten voor elektrische/waterstof voertuigen (op straat, in gemeentelijke parkeergarages en op P+R terreinen)			700
Aantal spitsmijdingen			

Toelichting prestatie indicatoren

Met de prestatie indicatoren wordt de voortgang van de uitvoering van ons beleid gemeten, gericht op de gemeentelijke activiteiten (hebben we gedaan wat we hebben afgesproken? Op deze plek kan een toelichting worden gegeven op ontwikkelingen / afwijkingen van de (streefwaarden van) effect indicatoren.

Bijdrage(n) verbonden partijen.

Hier staat een overzicht van de verbonden partijen die binnen het deelprogramma vallen. De inhoudelijke en financiële toelichting op de verbonden partijen staat opgenomen in de paragraaf verbonden partijen.

De inhoudelijke en financiële toelichting op de verbonden partijen staat opgenomen in [paragraaf 6 verbonden partijen](#).

Relevante beleidsnota's

Geef hier een overzicht op van actuele en relevante beleidsnota's inclusief link naar het RIS.

Wees kritisch in de selectie van relevante beleidsnota's: welke nota's dienen werkelijk als grondslag onder het beleid dat we voeren en welke zijn gedateerd/verjaard?

Financiën

In dit onderdeel worden de financiën van het deelprogramma toegelicht op het niveau van het beleidsveld. Door een toelichting op het niveau van het beleidsveld, sluiten we aan bij de indeling in de tabel met resultaten / activiteiten. Indien mogelijk wordt bij de toelichting op de totale lasten aangesloten bij de activiteiten. Tenzij anders vermeld worden de lasten en baten weergegeven in duizenden euro's.

Overzicht van lasten en baten per deelprogramma, uitgesplitst per beleidsveld

1.2 Mobiliteit							
Nr	Omschrijving	Rekening	Actuele begroting		Primitieve begroting		
			2020	2021	2022	2023	2024
Bedragen x 1.000 euro							
	Lasten						
1.2.1	Vervoerswijzen						
1.2.2	Effecten op de directe omgeving						
1.2.3	Sim en duurzaam						
	Totaal						
	Baten						
1.2.1	Vervoerswijzen						
1.2.2	Effecten op de directe omgeving						
1.2.3	Slim en duurzaam						
	Totaal						
	Geraamd resultaat voor bestemming						
	Reserve mutaties						
	Totaal toevoegingen						
	Totaal onttrekkingen						
	Geraamd resultaat na bestemming						

Toelichting baten en lasten per beleidsveld

Voor elk beleidsveld wordt onderstaande tabel met toelichting opgenomen.

Financiële toelichtingen begroting 2022			
1.2.1 Vervoerswijzen	Lasten	Baten	Saldo
Begroting 2022			
Waarvan			
Intensiveringen en hervormingen 2022			
Bestaand beleid 2022			
Vershil ten opzichte van 2021			

Toelichting op de lasten (bestaand beleid 2022)

toelichting op de lasten , zoveel mogelijk gekoppeld aan de actiteiten.
bedragen zijn hier inclusief intensiveringen en hervormingen voorgaande jaren.

Toelichting op de baten (bestaand beleid 2022)

toelichting van de belangrijkste baten
bedragen zijn hier inclusief intensiveringen en hervormingen voorgaande jaren.

Toelichting op de intensivering en hervormingen jaarschijf 2022

toelichtingen vanuit hoofdstuk 4, financieel beeld.

Toelichting op de verschillen in de lasten ten opzichte van de begroting 2021

alleen de grootste afwijkingen

Toelichting op de verschillen in de baten ten opzichte van de begroting 2021

alleen de grootste afwijkingen

In het hoofdstuk financiële positie zijn aanvullend nog de volgende overzichten en toelichtingen opgenomen:

- [paragraaf 3. Weerstandsvermogen](#) geeft een totaaloverzicht en toelichting op de (financiële) risico's;
- in het [financieel meerjarenbeeld](#) staat een totaaloverzicht van en toelichting op de intensiveringen en hervormingen uit voorgaande jaarschijven;
- in de [financiële knelpunten en ambities 2022](#) staat een totaaloverzicht van en toelichting op alle intensiveringen 2022;
- in de [hervormingen 2022-2025](#) staat een totaaloverzicht van en toelichting op alle hervormingen

Deelprogramma 1.3 Wonen

Hier is ruimte voor een korte beschrijving van de scope van het deelprogramma en de rol van de gemeente hierbinnen.

Doelen deelprogramma Wonen

Het programma Wonen heeft de volgende doelen:

- We willen een ongedeelde gemeente zijn, waarbij iedereen een plek kan vinden;
- We willen dat voldoende en betaalbare woningen worden gerealiseerd.
- We hebben extra aandacht voor de woonbehoeftes van ouderen, kwetsbare groepen en groepen en met een alternatieve woonwens;
- We bouwen woningen met aandacht voor kwaliteit van de woon- en leefomgeving;
- We willen dat woningen duurzaam worden gerealiseerd in een klimaatbestendige woonomgeving;

Effect indicatoren

Met de volgende indicator(en) wordt het effect van het door ons gewenste beleid gemeten.

Effect indicator(en)	Behaald 2019	Behaald 2020	Beoogd 2021	Beoogd 2022
Opgeleverde aantal nieuwbouwwoningen				
Ontwikkeling totale woningvoorraad (netto)				
Netto toevoeging sociale huur				
Zoektijden sociale huurwoning				
Percentage huishoudens tevreden over de prijs-kwaliteitsverhouding van de woning (incl. g/w/e)				
Tevredenheidscijfer kwaliteit woning				
Gemiddelde energie-index Koopwoningen.				
Gemiddelde energie-index huurwoningen.				
Percentage woningen met zonnepanelen.				
Totale CO2-uitstoot woningen (kg).				

**indien de effect indicatoren om het jaar worden gemeten kan gekozen worden voor een andere kolomindeling (behaald 2018, behaald 2020, beoogd 2022, beoogd 2024).*

Toelichting effect indicatoren

Doel van effect indicatoren is om te meten in hoeverre de gemeente er in slaagt de gewenste maatschappelijke effecten te realiseren. Op deze plek kan een toelichting worden gegeven op ontwikkelingen / afwijkingen van de (streefwaarden van) effect indicatoren.

De woningmarkt is een dynamische markt en de bouw van woningen is van vele factoren afhankelijk. Veel van deze factoren liggen buiten de invloedssfeer van de gemeente. We hebben dus geen directe invloed op het aantal woningen dat wordt gebouwd. Wij bouwen namelijk zelf geen woningen, maar stimuleren en faciliteren de woningmarkt zoveel als mogelijk. Dit doen we bijvoorbeeld door het opstellen van bestemmingsplannen en met vergunningverlening. Deze inspanningen van de gemeente leiden vervolgens tot woningbouwontwikkelingen. Om deze redenen nemen het aantal nieuwbouwwoningen en de ontwikkeling van de woningvoorraad als effect indicatoren op en niet als prestatie indicatoren. We laten hiermee het effect van onze inspanningen zien.

Beleidsvelden

Het deelprogramma Wonen bestaat uit de volgende beleidsvelden:

1) Stimuleren Woningmarkt

Op deze plek een korte toelichting toevoegen over de inhoud van het beleidsveld

2) Doelgroepen

Op deze plek een korte toelichting toevoegen over de inhoud van het beleidsveld

3) Kwaliteit en duurzaamheid

Op deze plek een korte toelichting toevoegen over de inhoud van het beleidsveld

4) Overig wonen

Op deze plek een korte toelichting toevoegen over de inhoud van het beleidsveld

Voortgang lopende jaar en relevante ontwikkelingen

Kernachtige beschrijving van voortgang in het lopende jaar en de actuele trends en relevante ontwikkelingen om context te geven voor keuzes in resultaten en activiteiten.

De woningmarkt in Groningen is al enkele jaren overspannen te noemen. Er is meer vraag dan aanbod. Ook staat de betaalbaarheid van woningen onder druk. De druk op de sociale huurwoningenvoorraad blijft onverminderd hoog, de wachtlijsten voor een sociale huurwoning zijn lang. Woningen in de bestaande woningvoorraad worden steeds vaker als belegging gezien en worden gekocht door particuliere beleggers. De beschikbaarheid van betaalbare gezinswoningen neemt hierdoor af.

Met de fusie met de voormalige gemeente Haren en Ten Boer is de woningmarkt van Groningen uitgebreid met dorpse woonmilieus en meer landelijk gebied. In de dorpen van Ten Boer speelt de versterkingsopgave in verband met de aardbevingsproblematiek. We hebben aandacht voor de specifieke wensen van de dorpen als het om de woonbehoefte gaat.

Daarnaast hebben we te maken met grote uitdagingen binnen het sociaal domein. Dan gaat het om de afbouw van intramurale plaatsen in de ouderenzorg, de toenemende vergrijzing en geestelijke gezondheidszorg, maar ook de uitstroom van jongvolwassen uit jeugdhulpvoorzieningen met een verblijfscomponent. Bovendien vragen andere doelgroepen om aandacht: van ouderen en andere zorgbehoevenden tot groepen mensen die bewust anders willen wonen en zelf de regie willen nemen over de ontwikkeling en/of het beheer van hun huis.

Tot slot kampen we met forse klimaatopgaven. Dat gaat om de transitie naar duurzame energie, maar ook om het klimaatbestendig en aantrekkelijker maken van onze leefomgeving. Perioden van extreme hitte en droogte zullen veel vaker voorkomen. Daarnaast zullen we te maken krijgen met momenten waarop het juist veel natter is. Die extremen hebben direct invloed op onze woon- en leefomgeving en dat brengt grote uitdagingen met zich mee.

Resultaten en activiteiten

De resultaten en activiteiten worden per beleidsveld benoemd (aansluitend aan bij de financiële toelichting op het niveau van het beleidsveld).

Wat willen we bereiken (resultaten)	Wat gaan we daarvoor doen (activiteiten)
1) Stimuleren woningmarkt	
Toevoegen van voldoende woningen (gemiddeld 1500 per jaar tot en met 2030)	<ul style="list-style-type: none">• We zetten daar waar mogelijk in op versnelling van onze grote ontwikkelzones zoals Suikerzijde en Stadshaven. Enerzijds procedureel, anderzijds door een toename van de geplande jaarlijkse productie.• Voor de langere termijn kijken we naar nieuwe ontwikkelgebieden;• We zetten in op een zo efficiënt en zo snel als mogelijke vergunningverlening.

Toevoegen van voldoende sociale huurwoningen over de periode tot en met 2030	<ul style="list-style-type: none"> • We maken prestatieafspraken met de corporaties over aantallen te bouwen, te verkopen en te slopen sociale huurwoningen. • We zorgen voor voldoende locaties voor de ontwikkeling van sociale huurwoningen. We zetten in op het naar voren halen van sociaal woningbouwprogramma in onder andere Suikerzijde en de Held 3; • Bij private ontwikkelingen sturen we zo mogelijk en waar wenselijk op het toevoegen van sociale- en middenhuur woningen.
2) Doelgroepen	•
Voldoende woningen voor (zorgbehoevende) ouderen en kwetsbare groepen.	<ul style="list-style-type: none"> • We geven uitvoering aan het programma vanuit de Woonzorgvisie; • We onderzoeken hoe we kunnen voorzien in de woonbehoefte van ouderen. • Op basis van zorgprofielen stimuleren we specifieke woonvormen voor zorgbehoevende- en kwetsbare groepen.
Voldoende huisvesting voor (internationale) studenten en jongeren	<ul style="list-style-type: none"> • We werken samen met de kennisinstellingen en de corporaties om te zorgen voor structurele goede huisvesting voor (internationale) studenten en jongeren voor de lange termijn.
3) Kwaliteit en duurzaamheid	•
We willen duurzame, energieneutrale woningen	<ul style="list-style-type: none"> • We ondersteunen bij het verduurzamen van de woningen waarbij we het energieloket een duidelijke en zichtbare plek geven in de wijkaanpak met kwalitatief goede, onafhankelijke adviezen; • Samen met de corporaties blijven we investeren in het verduurzamen van de woningen (9.000 woningen in de komende 5 jaar); • Om de energielasten direct naar beneden te brengen, worden energiecoaches ingezet en hebben we extra aandacht voor inwoners met een smalle beurs. <p>Zie paragraaf duurzaamheid</p>

Prestatie indicatoren

Voor het deelprogramma Wonen zijn geen prestatie indicatoren opgenomen. De gemeente bouwt zelf geen woningen en is daarvan afhankelijk van marktpartijen en corporaties en heeft daardoor slechts deels invloed op de aantallen toegevoegde woningen.

Bijdrage(n) verbonden partijen.

Hier staat een overzicht van de verbonden partijen die binnen het deelprogramma vallen. De inhoudelijke en financiële toelichting op de verbonden partijen staat opgenomen in de paragraaf verbonden partijen.

De inhoudelijke en financiële toelichting op de verbonden partijen staat opgenomen in [paragraaf 6 verbonden partijen](#).

Beleidsnota's

Geef hier een overzicht op van actuele en relevante beleidsnota's inclusief link naar het RIS.

Wees kritisch in de selectie van relevante beleidsnota's: welke nota's dienen werkelijk als grondslag onder het beleid dat we voeren en welke zijn gedateerd/verjaard?

Woonvisie Groningen - een thuis voor iedereen (2020)
 Meerjarenprogramma Wonen 2021 - 2024 (januari 2021)
 Routekaart CO2 neutraal (2018)
 Erfgoednota (2017)
 Geactualiseerde analyse Zorgen voor Morgen (2017)
 Regionale Woningbouwafspraken (2012)
 Provinciale Omgevingsverordening

Financiën

In dit onderdeel worden de financiën van het deelprogramma toegelicht op het niveau van het beleidsveld. Door een toelichting op het niveau van het beleidsveld, sluiten we aan bij de indeling in de tabel met resultaten / activiteiten. Indien mogelijk wordt bij de toelichting op de totale lasten aangesloten bij de activiteiten. Tenzij anders vermeld worden de lasten en baten weergegeven in duizenden euro's.

Overzicht van lasten en baten per deelprogramma, uitgesplitst per beleidsveld

1.3 Wonen							
Nr	Omschrijving	Rekening	Actuele begroting		Primitieve begroting		
			2020	2021	2022	2023	2024
Bedragen x 1.000 euro							
	Lasten						
1.3.1	Stimuleren woningmarkt						
1.3.2	Doelgroepen						
1.3.3	Kwaliteit en duurzaamheid						
1.3.4	Overig Wonen						
	Totaal						
	Baten						
1.3.1	Stimuleren woningmarkt						
1.3.2	Doelgroepen						
1.3.3	Kwaliteit en duurzaamheid						
1.3.4	Overig Wonen						
	Totaal						
Geraamd resultaat voor bestemming							
	Reserve mutaties						
	Totaal toevoegingen						
	Totaal onttrekkingen						
Geraamd resultaat na bestemming							

Toelichting baten en lasten per beleidsveld

Voor elk beleidsveld wordt onderstaande tabel met toelichting opgenomen.

Financiële toelichtingen begroting 2022			
1.3.1 Stimuleren woningmarkt	Lasten	Baten	Saldo
Begroting 2022			
Waarvan Intensiveringen en hervormingen 2022			
Bestaand beleid 2022			
Verschil ten opzichte van 2021			

Toelichting op de lasten (bestaand beleid 2022)

toelichting op de lasten , zoveel mogelijk gekoppeld aan de actiteiten.

bedragen zijn hier inclusief intensiveringen en hervormingen voorgaande jaren.

Toelichting op de baten (bestaand beleid 2022)

toelichting van de belangrijkste baten

bedragen zijn hier inclusief intensiveringen en hervormingen voorgaande jaren.

Toelichting op de intensivering en hervormingen jaarschijf 2022

toelichtingen vanuit hoofdstuk 4, financieel beeld.

Toelichting op de verschillen in de lasten ten opzichte van de begroting 2021

alleen de grootste afwijkingen

Toelichting op de verschillen in de baten ten opzichte van de begroting 2021

alleen de grootste afwijkingen

In het hoofdstuk financiële positie zijn aanvullend nog de volgende overzichten en toelichtingen opgenomen:

- [paragraaf 3. Weerstandsvermogen](#) geeft een totaaloverzicht en toelichting op de (financiële) risico's;
- in het [financieel meerjarenbeeld](#) staat een totaaloverzicht van en toelichting op de intensiveringen en hervormingen uit voorgaande jaarschijven;
- in de [financiële knelpunten en ambities 2022](#) staat een totaaloverzicht van en toelichting op alle intensiveringen 2022;
- in de [hervormingen 2022-2025](#) staat een totaaloverzicht van en toelichting op alle hervormingen

Programma 2 Leefomgeving en Veiligheid

Hier komt een algemene beschrijving van het programma uitgaande van belangrijkste opgaven van onze gemeente op dit beleidsterrein.

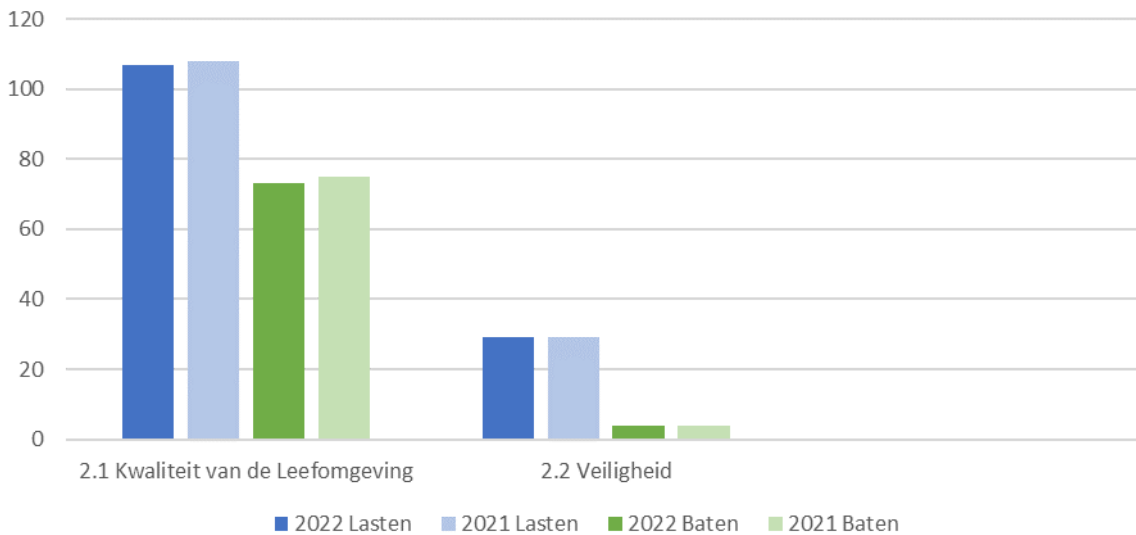
Het programma Leefomgeving en Veiligheid bestaat uit de volgende deelprogramma's:

- Leefkwaliteit
- Veiligheid

Begroting 2022 in één oogopslag

In onderstaand overzicht zijn de totale lasten en baten van de deelprogramma's opgenomen voor de begroting 2022. Ter vergelijking is ook de jaarschijf van de begroting 2021 opgenomen. De lasten en baten zijn weergegeven in miljoenen euro's.

Begroting in één oogopslag

Deelprogramma 2.1 Leefkwaliteit

Hier is ruimte voor een korte beschrijving van de scope van het deelprogramma en de rol van de gemeente hierbinnen.

Doelen deelprogramma Leefkwaliteit

Het deelprogramma Leefkwaliteit heeft de volgende doelen:

- In alles wat we doen in de leefomgeving/openbare ruimte staat Leefkwaliteit voorop (conform omgevingsvisie Next City);
- Robuuste, goed onderhouden en aantrekkelijke leefomgeving waarin verblijfskwaliteit voorop staat;
- Wij zijn een circulaire gemeente waar zo weinig mogelijk afval ontstaat, waar we zuinig omgaan met grondstoffen en deze zoveel mogelijk opnieuw gebruiken, zodat we in 2030 afvalvrij zijn.

Effect indicatoren

Met de volgende indicator(en) wordt het effect van het door ons gewenste beleid gemeten.

Effect indicator(en)	Behaald 2019	Behaald 2020	Beoogd 2021	Beoogd 2022
Onderhoud en beheer van de openbare ruimte			-	
- Tevredenheid van inwoners over het onderhoud			-	
- % van de gemeente dat voldoet aan de vastgestelde BORG-kwaliteitsdoelstelling				
Afval				
- % afval gescheiden ten behoeve van hergebruik			-	
- Kg fijn huishoudelijk restafval per inwoner per jaar			-	
Leefkwaliteit				
- % oppervlakte met matige en ernstige hittestress en wateroverlast			“Stresstest 2018/2019” – “ambitie”	“Stresstest 2018/2019” – “ambitie”
- % Boomkroonvolume totale gemeente (trendanalyse)		Gegevens cobra	Gelijk aan 2020	Gelijk aan 2021
- Tevredenheid verblijfskwaliteit openbare ruimte ¹				Nulmeting

*indien de effect indicatoren om het jaar worden gemeten kan gekozen worden voor een andere kolomindeling (behaald 2018, behaald 2020, beoogd 2022, beoogd 2024).

Toelichting effect indicatoren

Doel van effect indicatoren is om te meten in hoeverre de gemeente er in slaagt de gewenste maatschappelijke effecten te realiseren. Op deze plek kan een toelichting worden gegeven op ontwikkelingen / afwijkingen van de (streefwaarden van) effect indicatoren.

Beleidsvelden

Het deelprogramma Leefkwaliteit bestaat uit de volgende beleidsvelden:

- 1) Onderhoud en beheer van de openbare ruimte
Op deze plek een korte toelichting toevoegen over de inhoud van het beleidsveld
- 2) Afval
Op deze plek een korte toelichting toevoegen over de inhoud van het beleidsveld
- 3) Leefkwaliteit
Op deze plek een korte toelichting toevoegen over de inhoud van het beleidsveld

Voortgang lopende jaar en relevante ontwikkelingen

¹ Eens per twee jaar uitvoeren. Brede inzet. Binnenstad, parken, fietsparkeren / mobiliteit, beheer. Ntb.

Kernachtige beschrijving van voortgang in het lopende jaar en de actuele trends en relevante ontwikkelingen om context te geven voor keuzes in resultaten en activiteiten.

Resultaten en activiteiten

De resultaten en activiteiten worden per beleidsveld benoemd (aansluitend aan bij de financiële toelichting op het niveau van het beleidsveld).

Wat willen we bereiken (resultaten)	Wat gaan we daarvoor doen (activiteiten)
Onderhoud en beheer van de openbare ruimte	
We voldoen aan de vastgestelde BORG-kwaliteitsdoelstellingen	<ul style="list-style-type: none"> • Uitvoeren dagelijks onderhoud en jaarlijkse BORG-schouw • Faciliteren participatieprojecten
Veilige, toegankelijke en gebruiksvriendelijke voorzieningen (wegen, riolering, spelen, groen) door uitvoering noodzakelijk groot onderhoud	<ul style="list-style-type: none"> • Vervangen of verwijderen versleten voorzieningen in de openbare ruimte • Uitvoeren het vastgestelde Groninger water- en rioleringsplan
Afval	
Verhoging van het percentage hergebruik van de Groninger grondstoffen	<ul style="list-style-type: none"> • Uitbreiden voorzieningen (brengpunten glas, papier, textiel, papiermini's, grofvuil)
Minder afvalproductie	<ul style="list-style-type: none"> • Uitvoeren communicatie campagnes • Bevorderen circulair ondernemen met aanbod van grondstofstromen zoals textiel en hout en d.m.v. inkoop t.a.v. beheer en onderhoud van de openbare ruimte.
Leefkwaliteit	
Onze leefomgeving is voor mens en dier robuust en veerkrachtig.	<ul style="list-style-type: none"> • We maken meer, beter en bereikbaar groen. • We maken onze gemeente klimaat robuuster. • We zetten in op een verhoging van de natuur- en landschappelijke waarden.
Onze leefomgeving is gezond, veilig en draagt bij aan een duurzaam leven	<ul style="list-style-type: none"> • In de openbare ruimte bieden we ruimte voor voedselinitiatieven. • We willen een schone en veilige bodem die past bij de gebruiksfunctie. • We nemen maatregelen voor verdere afname van het verkeerslawaaï. • We stimuleren het ontmoeten, bewegen, spelen en sporten in de openbare ruimte.
In onze leefomgeving vinden wij verblijfskwaliteit belangrijk	<ul style="list-style-type: none"> • We ontwerpen bestaande en nieuwe openbare ruimte waarin verblijfskwaliteit centraal staat. • In de leefomgeving hebben we oog voor bestaande waarden.

Prestatie indicatoren

Met de volgende prestatie indicator(en) worden de voorlopige resultaten van ons beleid gemeten.

Prestatie indicator(en)	Behaald 2019	Behaald 2020	Beoogd 2021	Beoogd 2022
Onderhoud en beheer van de openbare ruimte				
- Aantal gefaciliteerde participatie projecten				
- % van het programma groot onderhoud en vervanging dat is uitgevoerd				
- Toename oppervlakte (ha) verharding waar regen- en afvalwater wordt gescheiden.				
Afval				
- aantal nieuwe voorzieningen				
- aantal uitgevoerde communicatiecampagnes				
Leefkwaliteit				
- aantal betrokken bewoners bij leefkwaliteit openbare ruimte/buitenruimte				
- % urgente wateroverlast- en hittestresslocaties aangepakt				
- Aantal gemeentelijke bomen (via boombeheerdatabase)		Boombeheer- data	=2020+1.000	=2021+1.000
- Groene regelingen – - Oppervlakte m2 groene daken gesubsidieerd, aantal geveltuinen (eventueel andere regelingen in de toekomst)			8.000	8.000
- Mate biodiversiteit onderzochte gebieden (bestaand)		Gelijk gebleven	Gelijk gebleven	Gelijk gebleven

Toelichting prestatie indicatoren

Met de prestatie indicatoren wordt de voortgang van de uitvoering van ons beleid gemeten, gericht op de gemeentelijke activiteiten (hebben we gedaan wat we hebben afgesproken? Op deze plek kan een toelichting worden gegeven op ontwikkelingen / afwijkingen van de (streefwaarden van) effect indicatoren.

Bijdrage(n) verbonden partijen

Hier staat een overzicht van de verbonden partijen die binnen het deelprogramma vallen. De inhoudelijke en financiële toelichting op de verbonden partijen staat opgenomen in de paragraaf verbonden partijen.

De inhoudelijke en financiële toelichting op de verbonden partijen staat opgenomen in [paragraaf 6 verbonden partijen](#).

Relevante beleidsnota's

Geef hier een overzicht op van actuele en relevante beleidsnota's inclusief link naar het RIS.

Wees kritisch in de selectie van relevante beleidsnota's: welke nota's dienen werkelijk als grondslag onder het beleid dat we voeren en welke zijn gedateerd/verjaard?

Financiën

In dit onderdeel worden de financiën van het deelprogramma toegelicht op het niveau van het beleidsveld. Door een toelichting op het niveau van het beleidsveld, sluiten we aan bij de indeling in de tabel met resultaten / activiteiten. Indien mogelijk wordt bij de toelichting op de totale lasten aangesloten bij de activiteiten. Tenzij anders vermeld worden de lasten en baten weergegeven in duizenden euro's.

Overzicht van lasten en baten per deelprogramma, uitgesplitst per beleidsveld

2.1 Kwaliteit van de leefomgeving							
Nr	Omschrijving	Rekening	Actuele begroting		Primitieve begroting		
			2020	2021	2022	2023	2024
Bedragen x 1.000 euro							
	Lasten						
2.1.1	Onderhoud en beheer openbare ruimte						
2.1.2	Afval inzameling en verwerking						
2.1.3	Leefkwaliteit						
	Totaal						
	Baten						
2.1.1	Onderhoud en beheer openbare ruimte						
2.1.2	Afval inzameling en verwerking						
2.1.3	Leefkwaliteit						
	Totaal						
	Geraamd resultaat voor bestemming						
	Reserve mutaties						
	Totaal toevoegingen						
	Totaal onttrekkingen						
	Geraamd resultaat na bestemming						

Toelichting baten en lasten per beleidsveld

Voor elk beleidsveld wordt onderstaande tabel met toelichting opgenomen.

Financiële toelichtingen begroting 2022			
2.1.1 Onderhoud en beheer openbare ruimte	Lasten	Baten	Saldo
Begroting 2022			
Waarvan Intensiveringen en hervormingen 2022			
Bestaand beleid 2022			
Verschil ten opzichte van 2021			

Toelichting op de lasten (bestaand beleid 2022)

toelichting op de lasten , zoveel mogelijk gekoppeld aan de actiteiten.

bedragen zijn hier inclusief intensiveringen en hervormingen voorgaande jaren.

Toelichting op de baten (bestaand beleid 2022)

toelichting van de belangrijkste baten

bedragen zijn hier inclusief intensiveringen en hervormingen voorgaande jaren.

Toelichting op de intensivering en hervormingen jaarschijf 2022

toelichtingen vanuit hoofdstuk 4, financieel beeld.

Toelichting op de verschillen in de lasten ten opzichte van de begroting 2021

alleen de grootste afwijkingen

Toelichting op de verschillen in de baten ten opzichte van de begroting 2021

alleen de grootste afwijkingen

In het hoofdstuk financiële positie zijn aanvullend nog de volgende overzichten en toelichtingen opgenomen:

- [paragraaf 3. Weerstandsvermogen](#) geeft een totaaloverzicht en toelichting op de (financiële) risico's;
- in het [financieel meerjarenbeeld](#) staat een totaaloverzicht van en toelichting op de intensiveringen en hervormingen uit voorgaande jaarschijven;
- in de [financiële knelpunten en ambities 2022](#) staat een totaaloverzicht van en toelichting op alle intensiveringen 2022;
- in de [hervormingen 2022-2025](#) staat een totaaloverzicht van en toelichting op alle hervormingen

Deelprogramma 2.2 Veiligheid

Hier is ruimte voor een korte beschrijving van de scope van het deelprogramma en de rol van de gemeente hierbinnen.

We zien het als onze opdracht om samen met onze partners te zorgen voor een veilig Groningen. Met het werken aan veiligheid dragen we bij aan de doelstellingen zoals beschreven in het beleidskader Veiligheid 2021-2024. Onze missie is een aantrekkelijk Groningen waar inwoners en bezoekers zich welkom, thuis en veilig voelen. Een gemeente met minder overlast en criminaliteit. Een Groningen dat in staat is om de huidige en opkomende veiligheidsproblematiek het hoofd te kunnen bieden. We werken met een aanpak waarbij we de balans vinden tussen preventie, zorg en repressie.

Doelen deelprogramma Veiligheid

Het deelprogramma Veiligheid heeft de volgende doelstellingen:

- We hebben blijvend inzicht in ondermijnende criminaliteit en we weten ondermijnende activiteiten succesvol te voorkomen, aan te pakken en terug te dringen;
- Een digitaal veilig(er) Groningen voor inwoners, ondernemers, bezoekers en organisatie;
- Onze signalerings- en interventiepositie is verstevigd om verscherping van polarisatie tegen te gaan en spanningen te verminderen. Om te voorkomen dat mensen overgaan tot radicaal gedrag realiseren we duurzame interventies samen met maatschappelijke organisaties en de veiligheidsketen;
- Met partners die actief zijn op het gebied van zorg, ondersteuning, opvang en veiligheid zorgen we ervoor dat de keten jeugd en veiligheid als geheel optimaal functioneert;
- Met zorg- en veiligheid- en ondersteuningspartijen realiseren we een goed werkende aanpak van ondersteuning, opvang en zorg voor mensen met verward gedrag en hun omgeving;
- We bevorderen de naleving van wet- en regelgeving en vergoten het veiligheidsgevoel op straat;
- De brandweertzorg, rampenbestrijding, crisisbeheersing en de geneeskundige zorg is goed op orde;

Effect indicatoren

Op dit moment stellen we het uitvoeringsprogramma Veiligheid en Handhaving op waarin we de indicator(en) formuleren waarmee we het effect van het door ons gewenste beleid meten. Deze worden op een later moment ook meegenomen in de begroting.

Beleidsvelden

Het deelprogramma Veiligheid bestaan uit de volgende beleidsvelden:

1) Ondernijning

Ondernijning is veelal onzichtbare criminaliteit die gebruik maakt van legale structuren. Criminele vermogens, intimidatie en geweld stelt criminele netwerken in staat ongewenste invloed en druk uit te oefenen op onze samenleving. Hierdoor raken normen vervaagd, treedt ontwrichting op en neemt het gevoel van veiligheid en leefbaarheid af. In verschillende wijken is ondernijning de afgelopen decennia verknoopt geraakt met maatschappelijke problematiek. In de wijkaanpak is het dan ook noodzakelijk om een impuls te geven en kansen te bieden aan de wijken die achterblijven én om heldere grenzen te stellen om ondernijning te bestrijden. Preventie met gezag. Binnen onze aanpak van ondernijning ligt het accent op drugscriminaliteit, witwassen, misbruik en fraude in de vastgoedsector en mensenhandel.

2) Digitale Veiligheid

De maatschappelijke weerbaarheid blijft echter achter bij de groeiende dreiging van cybercriminaliteit. Terwijl digitale onveiligheid grote impact kan hebben op personen, gebieden, branches, bedrijven en infrastructuur. Daarmee raakt het het lokale veiligheidsdomein op veel fronten. Bewustwording verstevigen van de aanpak is nodig zodat we de weerbaarheid van inwoners en organisaties vergroten en de digitale veiligheid zoveel als mogelijk kunnen waarborgen.

3) Maatschappelijke onrust en polarisatie

Spanningen tussen groepen liggen onder een vergrootglas. Vaak gaat de aandacht uit naar incidenten. Anti-overheidssentimenten en polarisatie beginnen echter veelal bij spanningen tussen bevolkingsgroepen. We willen

maatschappelijke onrust vroegtijdig signaleren en tegengaan. Ook willen we inzetten op depolarisatie. Met de toename van het aantal demonstraties en actiebereidheid willen we goed zicht houden op mogelijke onrust, escalatie en openbare ordeverstoringen.

4) Veiligheid en Zorg

De onderlinge beïnvloeding tussen werkvelden openbare orde & veiligheid en sociaal domein is sinds de decentralisaties zeer sterk. Het lukt in de praktijk nog lang niet altijd om verbinding en samenwerking te realiseren. Om de tegenstellingen op het snijvlak van veiligheid en zorg te overbruggen én doorslaggevende factoren te vinden voor succesvolle samenwerking investeren we in de verbinding tussen zorg-en veiligheidsprofessionals, in het bijzonder op het terrein van personen met onbegrepen gedrag en jongeren met problematisch gedrag.

5) Veilige leefomgeving

Binnen dit beleidsveld zetten we in op het bevorderen van naleving van wet- en regelgeving, het vergroten van het veiligheidsgevoel op straat en voorkomen en terugdringen van overlast in de openbare ruimte. Hierbij focussen op veilige wijken en buurten. Aangezien woninginbraken, straatroven en overvallen een grote inbreuk maken op de persoonlijke levenssfeer zijn deze delicten van directe invloed op het veiligheidsgevoel van inwoners. Daarom blijft een integrale aanpak van deze 'high impact crimes' (HIC) van belang. Ook het voorkomen van openbare orde problematiek, het zorgvuldig voorbereiden van demonstraties en evenementen en het inzetten van bestuurlijke instrumenten als cameratoezicht en gebieds- en huisverboden horen bij het bewaken van de veilige leefomgeving.

6) Crisisbeheersing en brandveiligheid

College van burgemeester en wethouders zijn verantwoordelijk voor de organisatie van de brandweezorg, rampenbestrijding, crisisbeheersing en de geneeskundige zorg. Het is belangrijk dat de crisisorganisatie snel en effectief op kan treden bij fysieke crisissituaties, branden, calamiteiten en andere (natuur) rampen. Door de toenemende digitale dreiging vraagt de voorbereiding op crisissen met een cybercomponent de komende jaren bijzondere aandacht.

Voortgang lopende jaar en relevante ontwikkelingen

Kernachtige beschrijving van voortgang in het lopende jaar en de actuele trends en relevante ontwikkelingen om context te geven voor keuzes in resultaten en activiteiten.

Het COVID-19 virus en de bijbehorende maatregelen om het virus te controleren hebben een aanzienlijke impact op de Groningse samenleving. De coronacrisis was een langdurige gezondheids crisis met grote lokale en nationale impact, ook op maatschappelijk en economisch vlak. Dit zien we ook terug in de veiligheidsproblematiek.

Een van de gevolgen van de coronamaatregelen is dat een deel van de georganiseerde criminaliteit voor een nog langere periode onzichtbaar is. Branches, die langere tijd gesloten waren, zijn nu extra kwetsbaar voor financiële injecties met crimineel geld. Daarnaast is de verwachting dat de aantrekkingskracht van het criminele (drugs)geld op jongeren en mensen in een kwetsbare positie toeneemt als banen wegvallen. Dit alles leidt tot een nog grotere opgave in de aanpak van de ondermijnende criminaliteit. Bij een normalisering van de samenleving/economie zal er een extra investering moeten plaatsvinden om onze informatiepositie terug te winnen en de criminaliteit terug te dringen.

Cybercriminaliteit is in 2020 flink gestegen evenals het aantal overlastincidenten. De verwachting is dat dit langere tijd zijn weerslag zal hebben.

Het aantal demonstraties is de afgelopen periode toegenomen en de verwachting is dat dit in 2022 doorzet.

De aanpak tussen professionals binnen het complexe netwerk van (medische) zorg, strafrecht, en gemeentelijke hulp- en dienstverlening is versnipperd. Die versnippering resulteert in groter risico op mensen die de grip op hun leven (dreigen te) verliezen en waarbij het verwarde gedrag duidelijk gevaarsrisico oplevert voor hun omgeving, en jongeren die problematisch tot hardnekkige crimineel gedrag vertonen. Bij problematische jeugdgroepen zien we dat het gedrag verhardt, de mobiliteit van groepen online en offline toeneemt en dat de leden steeds jonger zijn. Daarom investeren we in de effectieve verbinding tussen veiligheid en zorgprofessionals. De extra investeringen in grenzenstellend jongerenwerk vormen daar een onderdeel van.

Binnen de wijkvernieuwing investeren we in handhaving van de openbare orde, de inzet op High Impact Crimes en de aanpak van ondermijnende criminaliteit om veilig en prettig samenleven en een impuls te geven aan de wijken met achterstanden. De komende periode blijven we per wijk extra investeren in de knelpunten die ontstaan.

De aard en omvang van crises verandert. Risico's en crises zijn steeds meer onvoorspelbaar geworden. Ze zijn vaak ingewikkelder dan een grote brand en houden zich niet aan regio- of landsgrenzen. De huidige crisisorganisatie is ingericht op kortdurende crisissituaties en nog onvoldoende toegerust op langdurige crisissituaties zoals de coronacrisis. Sociale media dragen eraan bij dat plaatselijke gebeurtenissen een landelijke of zelfs internationale impact kunnen hebben. Sluimerende crises kunnen langzaam ontstaan, uitdoven en weer snel aanwakkeren. Actuele dreigingen zijn veelzijdig: van een digitale hack of een terroristische aanval tot de klimaattransitie. Covid-19 laat zien dat een crisis van ogenschijnlijk onvoorstelbare proporties mogelijk is.

We bewaken de voortgang van het experiment gesloten coffeeshopketen. Dit landelijke experiment, met Groningen als een van de 10 deelnemende gemeenten, moet duidelijk maken of legale levering, inkoop en verkoop van cannabis mogelijk is. Ook wordt de kwaliteit van deze cannabis gecontroleerd.

Resultaten en activiteiten

De resultaten en activiteiten worden per beleidsveld benoemd (aansluitend aan bij de financiële toelichting op het niveau van het beleidsveld).

Wat willen we bereiken (resultaten)	Wat gaan we daarvoor doen (activiteiten)
<p>Ondermijning steviger aanpakken</p> <p>We pakken zowel de criminelen als de achterliggende structuren van ondermijning steviger aan.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • We verbreden en bouwen de aanpak, met ondersteuning van ons RIEC-samenwerkingsverband, uit. Door barrières op te werpen en zo de criminele ondermijnende processen zoveel mogelijk te verstoren willen we ondermijning in al haar facetten aanpakken. • We zetten strafrechtelijke, bestuursrechtelijke • en fiscale middelen en instrumenten in om het • criminele ondernemersklimaat te verslechteren. • We werken samen met onze partners in Regionaal Informatie-en Expertise Centrum (RIEC)-verband waarbij onze focus op witwassen/vastgoed, fraude, milieucriminaliteit en mensenhandel ligt. • We versterken onze informatiepositie door samenwerking met sleutelfiguren en data-analyse gericht op het bereiken van meer en

	<p>beter zicht in vitale schakels, in lokale en regionale patronen en in het businessmodel van ondermijnende criminaliteit.</p> <ul style="list-style-type: none"> • We werpen barrières op tegen het ongewild faciliteren door de overheid van criminele organisaties, door beschikkingen, overheidsopdrachten of vastgoedtransacties te weigeren of in te trekken als hierbij het gevaar dreigt dat deze voor criminele activiteiten misbruikt worden (Wet Bibob)
Meer zicht op aard, omvang en verschijningsvormen van ondermijnende criminaliteit in Groningen en	<ul style="list-style-type: none"> • We voeren casusoverleggen aan de ondermijningstafel in RIEC-verband. • We nemen deel aan de City Deal Zicht op Ondermijning waarmee we inzicht verkrijgen in patronen binnen georganiseerde ondermijnende criminaliteit, gelegenheidsstructuren en kwetsbare sectoren en branches.
Ondermijnende criminaliteit leren voorkomen	<ul style="list-style-type: none"> • We geven bewustwordingstrainingen • We vergroten kennis, expertise en weerbaarheid van de eigen organisatie en dat van inwoners en partners met behulp van acties en bewustwordingscampagnes in samenwerking met het RIEC • We leiden opbouwwerkers op om jonge aanwas te leren voorkomen in de stratenaanpak binnen de Regiodeal Groningen Noord
Integrale programma-aanpak mensenhandel voor de gemeente Groningen voor 2022 en verder gericht op maatwerk en adequate samenwerking tussen alle veiligheid- en zorgketenpartners	<ul style="list-style-type: none"> • We stellen een nieuwe programma-aanpak van seksuele uitbuiting, arbeidsuitbuiting en criminele uitbuiting op met onze partners
Digitaal veilig(er) Groningen	
We hebben en houden ons eigen huis op orde	<ul style="list-style-type: none"> • We organiseren campagnes om informatiebeveiliging en risicobewustzijn onder ambtenaren en bestuurders te vergroten • We organiseren awareness trainingen voor ambtenaren en bestuurders
We zijn voorbereid op cybercrisis- en incidenten en gevolgbestrijding	<ul style="list-style-type: none"> • We doen een brandoefening van een crisis met cybercomponent met de Veiligheidsregio • We ontwikkelen met de Veiligheidsregio cybercrisismanagement dat zich richt op het versterken van het vermogen om organisatie brede en maatschappelijke gevolgen zoveel mogelijk te beperken
We voorkomen en bestrijden cybercrime en gedigitaliseerde criminaliteit	<ul style="list-style-type: none"> • We ondersteunen bewustwordingsactiviteiten gericht op digitale risico's bij inwoners, ondernemers en (grote (instellingen) • Als een van de deelnemende gemeenten in de Citydeal Lokale weerbaarheid ontwikkelen we een cyberweerbaarheidsprogramma om jongeren beter te beschermen tegen cybercriminaliteit en tegen misbruik door cybercriminelen. • We participeren in een meerjarig, breed onderzoeks- en ontwikkelprogramma cyberweerbaarheid Noord-Nederland
Maatschappelijke onrust en polarisatie	
Nauwere samenwerking op het gebied van preventie, netwerkvorming en	<ul style="list-style-type: none"> • We voeren een fenomeenonderzoek in Noord-Nederland uit naar polarisatie, radicalisering, extremisme en terrorisme • We breiden onze weerbaarheidstrainingen BOUNCE uit

vroegtijdige signalering en interventie om problematisch gedrag te voorkomen	<ul style="list-style-type: none"> • We blijven investeren in ons sleutelfigurennetwerk om vroegtijdig signalen over polarisatie en radicalisering te kunnen ontvangen • We richten ons op het versterken van de lokale samenwerking tussen professionals uit het sociale domein en het veiligheidsdomein en het sleutelfigurennetwerk. Dit doen we door van elkaar te leren op basis van casuïstiek, het delen van dilemma's, het opdoen van nieuwe kennis en het verbinden van interventies.
Effectieve verbinding tussen veiligheid en zorg	
Minder jeugdoverlast en meer perspectief voor jongeren met problematisch gedrag	<ul style="list-style-type: none"> • We ontwikkelen een Top-X aanpak voor jongeren met een hardnekkige criminele leefstijl die delicten plegen met grote impact op slachtoffers • We voeren de aanpak problematische jeugdgroepen uit • We organiseren een breed aantal activiteiten binnen het project Veiligheid en op Scholen
<p>Meer aansluiting tussen veiligheid- en zorgprofessionals op het gebied van personen met verward gedrag én een gevaarsrisico.</p> <p>Door:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Versterken van professionals met aandacht voor anders leren kijken, over de eigen (taak)grenzen heen. • Versterken van de samenwerking over de domeinen heen: weten wat 'de ander' doet en dit benutten om te komen tot andere, slimme(re) combinaties. • Toegankelijk maken van kennis uit onderzoek en deze verspreiden in de verschillende netwerken. 	<ul style="list-style-type: none"> • We continueren met de inzet van de ketenregisseur Veiligheid en Zorg die landelijke, regionale en lokale zorg-en veiligheidsnetwerken verbindt, mogelijkheden en gezamenlijke en steeds terugkerende knelpunten signaleert en escaleert en vertaalt daar waar gemeentelijke, zorg- en justitiële partners wel met dezelfde woorden spreken, maar niet altijd in dezelfde taal, om vervolgens als schakel te fungeren naar de GGZ, Veiligheidshuizen, meldpunten acuut en niet-acuut en relevante partners in de regio. • We organiseren bijeenkomsten tussen veiligheid-en zorgprofessionals • We voeren een case-reviews uit om inzicht in risicofactoren te vergroten en handelingsrepertoire te verfijnen of te verbeteren • We voeren onderzoek uit naar de aard en omvang van de problematiek van personen met verward gedrag • We introduceren crisiskaarten 2.0.. Het opstellen van een crisiskaart helpt mensen die risico lopen om inzicht te krijgen in hun eigen herstel én om zelf de regie te houden op het moment dat het mis gaat.
Veilige leefomgeving	
Minder overlast en criminaliteit	<ul style="list-style-type: none"> • We bevorderen naleving van wet-regelgeving en bestrijden overlast door de inzet van toezicht en handhaving • We continueren onze langdurige, integrale aanpak van High Impact Crimes • We doen mee in het landelijke experiment gesloten coffeeshopketen, organiseren de handhaving en preventie-activiteiten op cannabisgebruik. • We geven invulling aan de actielijn veilig en prettig samenleven binnen de wijkvernieuwing
Crisisbeheersing en brandveiligheid	
Goed georganiseerde brandweezorg, geneeskundige hulpverlening, rampenbestrijding, crisisbestrijding	<ul style="list-style-type: none"> • We versterken onze crisisorganisatie door uit te werken hoe de driehoek tegelijkertijd met de GRIP-structuur functioneert en we organiseren verdere afstemming tussen de lokale en nationale crisisstructuur. Daarnaast bereiden we onze crisisorganisatie voor op

	<p>een rol bij allerlei soorten crises, zoals beleidscrises, cybercrises en crises in het sociale domein.</p> <ul style="list-style-type: none"> • We investeren in en nemen deel aan de gemeenschappelijke regelingen Gezamenlijke Brandweer en Veiligheidsregio Groningen (VRG) • We voeren oefeningen uit, waarbij we de in het bijzonder een brandoefening organiseren met een cybercomponent
--	---

Prestatie indicatoren

Op dit moment stellen we het uitvoeringsprogramma Veiligheid en Handhaving op waarin we de indicator(en) formuleren. Deze worden op een later moment ook meegenomen in de begroting.

Bijdrage(n) verbonden partijen

Hier staat een overzicht van de verbonden partijen die binnen het deelprogramma vallen. De inhoudelijke en financiële toelichting op de verbonden partijen staat opgenomen in de paragraaf verbonden partijen.

De inhoudelijke en financiële toelichting op de verbonden partijen staat opgenomen in [paragraaf 6 verbonden partijen](#).

Relevante beleidsnota's

Geef hier een overzicht op van actuele en relevante beleidsnota's inclusief link naar het RIS.

Wees kritisch in de selectie van relevante beleidsnota's: welke nota's dienen werkelijk als grondslag onder het beleid dat we voeren en welke zijn gedateerd/verjaard?

Het programma is verder uitgewerkt in de volgende beleidsnota's:

Beleidskader Veiligheid 2021-2024;

Uitvoeringsprogramma Veiligheid en Handhaving 2021-2024;

Agenda Digitale Veiligheid 2021

Geweld hoort nergens thuis, regionaal actieprogramma Groningen voor de aanpak van huiselijk geweld en kindermishandeling 2019 - 2023

Actieprogramma Ondernijning 2019

Aanpak problematische jeugdgroepen 2018

Verordening cameratoezicht gemeente Groningen 2016

Nota prostitutie en overige seksbedrijven 2016

Nota integraal drugsbeleid 2016

Handhavingsprotocol horeca gemeente Groningen 2010;

Financiën

In dit onderdeel worden de financiën van het deelprogramma toegelicht op het niveau van het beleidsveld. Door een toelichting op het niveau van het beleidsveld, sluiten we aan bij de indeling in de tabel met resultaten / activiteiten. Indien mogelijk wordt bij de toelichting op de totale lasten aangesloten bij de activiteiten. Tenzij anders vermeld worden de lasten en baten weergegeven in duizenden euro's.

Overzicht van lasten en baten per deelprogramma, uitgesplitst per beleidsveld

2.2 Veiligheid							
Nr	Omschrijving	Rekening	Actuele begroting		Primitieve begroting		
			2020	2021	2022	2023	2024
Bedragen x 1.000 euro							
	Lasten						
2.2.1	Ondermijning						
2.2.2	Digitale veiligheid						
2.2.3	Maatschappelijke onrust en polarisatie						
2.2.4	Veiligheid en zorg						
2.2.5	Veilige leefomgeving						
2.2.6	Crisisbeheersing en brandweer-Regionale veiligheidsactiviteiten						
	Totaal						
	Baten						
2.2.1	Ondermijning						
2.2.2	Digitale veiligheid						
2.2.3	Maatschappelijke onrust en polarisatie						
2.2.4	Veiligheid en zorg						
2.2.5	Veilige leefomgeving						
2.2.6	Crisisbeheersing en brandweer-Regionale veiligheidsactiviteiten						
	Totaal						
	Geraamd resultaat voor bestemming						
	Reserve mutaties						
	Totaal toevoegingen						
	Totaal onttrekkingen						
	Geraamd resultaat na bestemming						

Toelichting baten en lasten per beleidsveld

Voor elk beleidsveld wordt onderstaande tabel met toelichting opgenomen.

Financiële toelichtingen begroting 2022			
2.2.1 Ondernijning	Lasten	Baten	Saldo
Begroting 2022			
Waarvan Intensiveringen en hervormingen 2022			
Bestaand beleid 2022			
Vershil ten opzichte van 2021			

Toelichting op de lasten (bestaand beleid 2022)

toelichting op de lasten , zoveel mogelijk gekoppeld aan de actiteiten.

bedragen zijn hier inclusief intensiveringen en hervormingen voorgaande jaren.

Toelichting op de baten (bestaand beleid 2022)

toelichting van de belangrijkste baten

bedragen zijn hier inclusief intensiveringen en hervormingen voorgaande jaren.

Toelichting op de intensivering en hervormingen jaarschijf 2022

toelichtingen vanuit hoofdstuk 4, financieel beeld.

Toelichting op de verschillen in de lasten ten opzichte van de begroting 2021

alleen de grootste afwijkingen

Toelichting op de verschillen in de baten ten opzichte van de begroting 2021

alleen de grootste afwijkingen

In het hoofdstuk financiële positie zijn aanvullend nog de volgende overzichten en toelichtingen opgenomen:

- [paragraaf 3. Weerstandsvermogen](#) geeft een totaaloverzicht en toelichting op de (financiële) risico's;
- in het [financieel meerjarenbeeld](#) staat een totaaloverzicht van en toelichting op de intensiveringen en hervormingen uit voorgaande jaarschijven;
- in de [financiële knelpunten en ambities 2022](#) staat een totaaloverzicht van en toelichting op alle intensiveringen 2022;
- in de [hervormingen 2022-2025](#) staat een totaaloverzicht van en toelichting op alle hervormingen

Programma 3 Vitaal en Sociaal

Hier komt een algemene beschrijving van het programma uitgaande van belangrijkste opgaven van onze gemeente op dit beleidsterrein.

Overkoepelende ambities t.a.v. 'Sociaal & Vitaal':

'Groningen is een aantrekkelijke, inclusieve gemeente, waar mensen prettig, gezond en veilig kunnen wonen, werken, recreëren en verblijven,

- waarbij we vinden dat een ieder hier gelijkwaardige kansen moet kunnen hebben op een goede kwaliteit van leven;

en daartoe willen we dat (hier beknopt t.a.v. m.n. participatie en redzaamheid);

- een ieder op een volwaardige wijze deel kan uitmaken van de samenleving en hierbinnen kans ziet zich te ontwikkelen en ontplooien en zich hierbij gewaardeerd en geaccepteerd te voelen;
- een ieder zo lang mogelijk - naar eigen aard en vermogen - actief kan deelhebben aan het economische en maatschappelijke verkeer, ook als gezondheidsbeperkingen of belemmeringen anderszins dit bemoeilijken'.

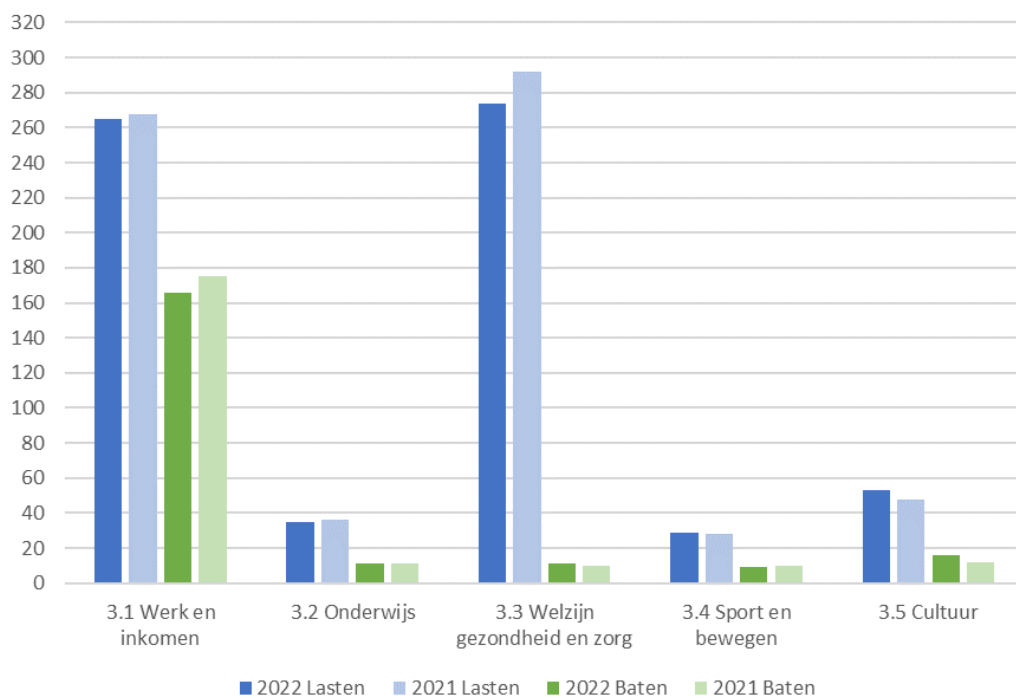
Het programma Vitaal en Sociaal bestaat uit de volgende deelprogramma's:

- Werk en inkomen
- Onderwijs
- Welzijn, gezondheid en zorg
- Sport en bewegen
- Cultuur

Begroting 2022 in één oogopslag

In onderstaand overzicht zijn de totale lasten en baten van de deelprogramma's opgenomen voor de begroting 2022. Ter vergelijking is ook de jaarschijf van de begroting 2021 opgenomen. De lasten en baten zijn weergegeven in miljoenen euro's.

Begroting in één oogopslag

Deelprogramma 3.1 Werk en inkomen

Hier is ruimte voor een korte beschrijving van de scope van het deelprogramma en de rol van de gemeente hierbinnen.

Doelen deelprogramma Werk en inkomen

Ambitie, doelen en legitimatie 'Werk en inkomen' i.r.t. overkoepelende ambitie 'Sociaal & vitaal':

'We vinden het van groot belang dat een ieder gelijke kansen kan hebben op een goede kwaliteit van leven [...] - en dus dat;

- een ieder zo veel mogelijk financieel redzaamheid is, het liefst via een eigen betaalde baan, waarbij niemand onder het (economisch) bestaansminimum hoeft te komen;
- een ieder zo lang mogelijk - naar eigen aard en vermogen - actief kan (blijven) deelhebben aan het economische - en maatschappelijke verkeer, ook als gezondheidsbeperkingen en/of belemmeringen anderszins dit bemoeilijken;

waarbij;

- het hier in dit programma ten aanzien van 'meedoen' in eerste instantie gaat over het hebben van (betaalde) arbeid gerelateerde participatie (i.r.t. de beroepsbevolking), en waar dit (nog) niet mogelijk is, over maatschappelijke participatie en/of tenminste sociale activering.
- Strategische focus t.a.v. armoede ligt bij het (structureel) doorbreken van (intergenerationele) armoede - d.w.z. het voorkomen van de overdracht van armoede van ouder op kind.

Effect indicatoren

Met de volgende indicator(en) wordt de door ons gewenste maatschappelijke impact van ons beleid gemeten.

Effect indicator(en)	Behaald	Behaald	Beoogd	Beoogd
	2018	2020	2022	2024
% Personen dat op peilmoment 1 januari gebruik maakte van een uitkering levensonderhoud i.h.k.v. de Participatiewet op de totale bevolking	5,4%	4,5%	afname	afname
- w.v. jongeren (18 t/m 26 jarigen) (?)				
% Huishoudens behorend tot de minima *:				
- 1 jaar of langer	18%		afname	afname
- 4 jaar of langer	11%		afname	afname
% Minderjarige kinderen behorend tot een minimahuishouden **			afname	afname
% Inwoners (18 jaar e.o.) dat aangeeft moeite te hebben met rondkomen van het eigen huishoudinkomen	9% **	9%	afname	afname
% Minima ** (en niet-minima) (18 jaar e.o.) dat aangeeft:				
- de eigen gezondheid als goed te ervaren			toename	toename
- (zeer) tevreden te zijn over de manier waarop men meedoet aan de samenleving			toename	toename

* Betreft minimahuishoudens o.b.v. CBS-definitie; particuliere huishoudens behorend tot de doelpopulatie met een huishoudensinkomen tot 110% van het beleidsmatig minimum (exclusief studenten) (voorlopige cijfers o.b.v. voorgaand jaar; m.a.w. peilmoment 2020 betreft lopende 2019);

** Gecorrigeerd cijfer o.b.v. nieuwe (online) systematiek wijkenenquête Basismonitor

Toelichting effect indicatoren

Doel van effect indicatoren is om te meten in hoeverre de gemeente er in slaagt de gewenste maatschappelijke effecten te realiseren. Op deze plek kan een toelichting worden gegeven op ontwikkelingen / afwijkingen van de (streefwaarden van) effect indicatoren.

Beleidsvelden

Het deelprogramma Werk en inkomen bestaat uit de volgende 2 beleidsvelden:

1) Werk en activering

Op deze plek een korte toelichting toevoegen over de inhoud van het beleidsveld

2) Inkomensondersteuning en schuldhulpverlening

Op deze plek een korte toelichting toevoegen over de inhoud van het beleidsveld

Voortgang lopende jaar en relevante ontwikkelingen

Kernachtige beschrijving van voortgang in het lopende jaar en de actuele trends en relevante ontwikkelingen om context te geven voor keuzes in resultaten en activiteiten.

Resultaten en activiteiten

De resultaten en activiteiten worden per beleidsveld benoemd (aansluitend aan bij de financiële toelichting op het niveau van het beleidsveld).

Wat willen we bereiken (resultaten)	Wat gaan we daarvoor doen (activiteiten)
1. Werk en activering	
We willen van mensen weten wat hun ontwikkelingsmogelijkheden zijn	We gaan door met het in beeld brengen van ons bestand en het contact houden met onze burger. Daar waar mogelijk leiden we ze toe naar een passend traject.
We willen werkzoekenden in de bijstand passende ondersteuning bieden (op weg) naar betaald werk.	We richten ons op preventie c.q. verkleinen instroom, verhogen doorstroom en vergroten uitstroom door
Mensen die niet kunnen werken bieden we ondersteuning naar maatschappelijke participatie	activiteiten gericht op het 'kennen, bereiken en activeren, en ondersteunen' van werkzoekenden d.m.v. (o.a.) informatie en advies, begeleiding en scholing, bemiddeling, ondersteuning, netwerken, kansrijke beroepen e.d.
Mensen die niet bij een regulier aan het werk kunnen bieden we de mogelijkheid voor beschut werken.	activiteiten zoals, sociale activering, vrijwilligerswerk P-baan, basisbaan, beschut werken, werken met LKS, jobcoaching
Betere match vraag-aanbod arbeidsmarkt, verbeteren aansluiting onderwijs-arbeidsmarkt	activiteiten t.a.v. opleidingstrajecten, opleiding richting kansrijke beroepen, praktijkleren, werkbelevingscentrum online opleiden onlinebanenmarkten, e.d. jobhunting creëren aanbod [...] banen en mogelijkheid tot doorstroom
2. Inkomensondersteuning en schuldhulpverlening	
Meer gelijke kansen voor kinderen uit minimagezinnen	verstrekken voor voorzieningen die bijdragen aan (talent)ontwikkeling kinderen en jong volwassenen
Grotere kwaliteit van leven minihuishoudens	(o.a.) buddy's, mobility mentoring, e.d.
Meer financiële zekerheid en rust voor huishoudens die onder het financieel minimum dreigen te geraken en vergroten mogelijkheden tot maatschappelijke participatie bij minima	zorgdragen voor passend en laagdrempelig aanbod van inkomensondersteunende voorzieningen en regelingen voor diegene die financieel onvoldoende redzaam zijn
Grotere betrokkenheid van de samenleving bij de bestrijding en verlichting van armoede	(o.a.) matchen van vraag en aanbod via Omarm, Stadjerspas
Minder huishoudens raken in een (problematische) schuldsituatie	uitvoeren van vroeg signalering en preventie en bieden van schuldhulpverlening d.m.v. (o.a.) voorlichting, budgetondersteuning en schuldsanering
Een tijdige en rechtmatige uitkeringsverstrekking	controle aan de poort en voorlichten over regels en sancties.

Prestatie indicatoren

Met de volgende indicator(en) wordt de door ons ten doel gestelde realisatie van ons beleid gemeten.

Prestatie indicator(en)	Behaald 2019	Behaald 2020	Beoogd 2021	Beoogd 2022
1. Werk en activering				
Aantal personen met een bijstandsuitkering dat uitstroomt naar:				
- een regulier betaalde baan				
- een opleiding				
Aantal plaatsing m.b.t.:				
- een werk- / stageplek gerealiseerd door SROI in de arbeidsmarktregio				
- een afspraakbaan				

- een beschutte werkplek 'Nieuw' (i.h.k.v. de P-wet)				
% Inwoners (met uitkering) dat via het traject Kansen in Kaart in beeld is				
2. Inkomensondersteuning en schuldhulpverlening				

Aantal personen met een uitkering levensonderhoud i.h.k.v. de Participatiewet (bijstand):				
- totaal aantal personen met een bijstandsuitkering	9.746 *	10.127	afname	afname
- w.v. aantal (of %) personen met bijstand dat parttime inkomsten heeft uit arbeid			toename	toename
- w.v. aantal (of %) personen met bijstand dat behoort tot de groep verkerend in een langdurig financieel afhankelijke situatie (>=3 jaar)			afname	afname
Aantal personen dat gebruik maakt van één of meerdere (aanvullende) inkomensondersteunende minimaregelingen				
Aantal personen dat gebruik maakt van schuldhulpverlening				
% Geslaagde 'minnelijke regelingen' bij schuldhulpverlening				

* Betrof oude gemeente Groningen.

Toelichting prestatie indicatoren

Met de prestatie indicatoren wordt de voortgang van de uitvoering van ons beleid gemeten, gericht op de gemeentelijke activiteiten (hebben we gedaan wat we hebben afgesproken? Op deze plek kan een toelichting worden gegeven op ontwikkelingen / afwijkingen van de (streefwaarden van) effect indicatoren.

Bijdrage(n) verbonden partijen

Hier staat een overzicht van de verbonden partijen die binnen het deelprogramma vallen. De inhoudelijke en financiële toelichting op de verbonden partijen staat opgenomen in de paragraaf verbonden partijen.

De inhoudelijke en financiële toelichting op de verbonden partijen staat opgenomen in [paragraaf 6 verbonden partijen](#).

Relevante beleidsnota's

Geef hier een overzicht op van actuele en relevante beleidsnota's inclusief link naar het RIS.

Wees kritisch in de selectie van relevante beleidsnota's: welke nota's dienen werkelijk als grondslag onder het beleid dat we voeren en welke zijn gedateerd/verjaard?

Financiën

In dit onderdeel worden de financiën van het deelprogramma toegelicht op het niveau van het beleidsveld. Door een toelichting op het niveau van het beleidsveld, sluiten we aan bij de indeling in de tabel met resultaten / activiteiten. Indien mogelijk wordt bij de toelichting op de totale lasten aangesloten bij de activiteiten. Tenzij anders vermeld worden de lasten en baten weergegeven in duizenden euro's.

Overzicht van lasten en baten per deelprogramma, uitgesplitst per beleidsveld

3.1 Werk en inkomen							
Nr	Omschrijving Bedragen x 1.000 euro	Rekening 2020	Actuele begroting		Primitieve begroting		
			2021	2022	2023	2024	2025
	Lasten						
3.1.1	Werk en activering						
3.1.2	Inkomen en armoede verlichting						
	Totaal						
	Baten						
3.1.1	Werk en activering						
3.1.2	Inkomen en armoede verlichting						
	Totaal						
	Geraamd resultaat voor bestemming						
	Reserve mutaties						
	Totaal toevoegingen						
	Totaal onttrekkingen						
	Geraamd resultaat na bestemming						

Toelichting baten en lasten per beleidsveld

Voor elk beleidsveld wordt onderstaande tabel met toelichting opgenomen.

Financiële toelichtingen begroting 2022			
3.1.1 Werk en activering	Lasten	Baten	Saldo
Begroting 2022			
Waarvan Intensiveringen en hervormingen 2022			
Bestaand beleid 2022			
Vershil ten opzichte van 2021			

Toelichting op de lasten (bestaand beleid 2022)

toelichting op de lasten , zoveel mogelijk gekoppeld aan de actiteiten.

bedragen zijn hier inclusief intensiveringen en hervormingen voorgaande jaren.

Toelichting op de baten (bestaand beleid 2022)

toelichting van de belangrijkste baten

bedragen zijn hier inclusief intensiveringen en hervormingen voorgaande jaren.

Toelichting op de intensivering en hervormingen jaarschijf 2022

toelichtingen vanuit hoofdstuk 4, financieel beeld.

Toelichting op de verschillen in de lasten ten opzichte van de begroting 2021

alleen de grootste afwijkingen

Toelichting op de verschillen in de baten ten opzichte van de begroting 2021

alleen de grootste afwijkingen

In het hoofdstuk financiële positie zijn aanvullend nog de volgende overzichten en toelichtingen opgenomen:

- [paragraaf 3. Weerstandsvermogen](#) geeft een totaaloverzicht en toelichting op de (financiële) risico's;
- in het [financieel meerjarenbeeld](#) staat een totaaloverzicht van en toelichting op de intensiveringen en hervormingen uit voorgaande jaarschijven;
- in de [financiële knelpunten en ambities 2022](#) staat een totaaloverzicht van en toelichting op alle intensiveringen 2022;
- in de [hervormingen 2022-2025](#) staat een totaaloverzicht van en toelichting op alle hervormingen

Deelprogramma 3.2 Onderwijs

Hier is ruimte voor een korte beschrijving van de scope van het deelprogramma en de rol van de gemeente hierbinnen

Ambitie, doelen en legitimatie ‘Onderwijs’ i.r.t. overkoepelende ambitie ‘Sociaal & vitaal’:

We vinden het van groot belang dat kinderen en jongeren optimale kansen geboden worden om op een positieve wijze op te groeien. We willen hen daarom de mogelijkheden bieden om de hiervoor benodigde vaardigheden in het leven eigen te kunnen maken. Zodat onze jeugd zich kan ontwikkelen tot perspectiefrijke, participerende en verantwoordelijke volwassenen. Hiervoor is het cruciaal dat kinderen en jongeren kunnen opgroeien binnen een pedagogisch gezonde, stimulerende en veilige omgeving. Een omgeving die ruimte biedt om de eigen talenten te ontdekken en te ontwikkelen, waar iedereen zich kan ontplooiën en gewaardeerd weet.

Samen met onze partners in onderwijs en opvang zetten we ons daarom in om het onderwijs in Groningen blijvend te vernieuwen en te verbeteren om zo een uitstekend leerklimaat voor onze kinderen en jongeren te realiseren.

Doelen deelprogramma Onderwijs

- We versterken de kwaliteit van het onderwijs
We gaan voor kwalitatief goed onderwijs dat op goed aansluit bij leerlingen en studenten, dat goed aansluit op overgangsmomenten tussen onderwijsvoorzieningen, en dat tegemoetkomt aan de vraag op de arbeidsmarkt. Onderwijs dat iedereen uitdaagt zich optimaal te ontwikkelen en hen zo goed mogelijk voor te bereiden op de toekomst, en met respect voor anderen actief deelnemen aan de samenleving.
- Wij bieden gelijke kansen aan alle kinderen
Ons onderwijs is van oudsher de stuwende kracht achter emancipatie. We willen dat onderwijs (opnieuw) de grote gelijkmaker wordt. Dat houdt in dat we gerichte (extra) investeringen moeten doen en voor onze doelen een tijdspad moeten nemen van minimaal 10 jaar. Ook betekent het nastreven van gelijkheid dat we ongelijke investeringen moeten doen, we zullen ons daarom focussen op dat waar we het meeste verschil mee kunnen maken.
- Wij creëren een klimaat voor een leven lang leren
We zetten in op een duurzame cultuurverandering van een leven lang leren, waarbij de overgangen tussen onderwijssectoren en de arbeidsmarkt soepel verlopen. En waar iedereen kan (leren) lezen, schrijven, rekenen en iedereen digitaal vaardig is of kan worden.

Effect indicatoren

Met de volgende indicator(en) wordt de door ons gewenste maatschappelijke impact van ons beleid gemeten.

Effect indicator(en)	Behaald 2018	Behaald 2020	Beoogd 2022	Beoogd 2024
% Doelgroepkinderen VVE				
Onderwijsniveau:				
- gemiddelde score taaltoets (CITO) groep 8 PO (i.r.t. landelijk gemiddelde)				
- gemiddelde score taaltoets (CITO) groep 8 PO (i.r.t. landelijk gemiddelde)				
- % leerlingen VO met niveau gelijk of boven niveau schooladvies				
- % uitstroom binnen het VO met minimaal een HAVO diploma				
Aantal jongeren (op 1.000 leerlingen) waarbij sprake is geweest van (relatief) verzuim				
% Voortijdig schoolverlaters (VSV)				
% Jongeren (18 t/m 26* jarigen) dat een laag opleidingsniveau heeft (= geen startkwalificatie)				

Toelichting effect indicatoren

Doel van effect indicatoren is om te meten in hoeverre de gemeente er in slaagt de gewenste maatschappelijke effecten te realiseren. Op deze plek kan een toelichting worden gegeven op ontwikkelingen / afwijkingen van de (streefwaarden van) effect indicatoren.

Beleidsvelden

Het deelprogramma Onderwijs bestaat uit de volgende (3) beleidsvelden:

- 1) Onderwijshuisvesting en leerlingenvervoer
Op deze plek een korte toelichting toevoegen over de inhoud van het beleidsveld
- 2) Stimulering onderwijsparticipatie
Op deze plek een korte toelichting toevoegen over de inhoud van het beleidsveld
- 3) Onderwijskansen
Op deze plek een korte toelichting toevoegen over de inhoud van het beleidsveld

Voortgang lopende jaar en relevante ontwikkelingen

Kernachtige beschrijving van voortgang in het lopende jaar en de actuele trends en relevante ontwikkelingen om context te geven voor keuzes in resultaten en activiteiten.

Resultaten en activiteiten

De resultaten en activiteiten worden per beleidsveld benoemd (aansluitend aan bij de financiële toelichting op het niveau van het beleidsveld).

Wat willen we bereiken (resultaten)	Wat gaan we daarvoor doen (activiteiten)
Onderwijshuisvesting en leerlingenvervoer	
- voldoende goede scholen in nabijheid van leefomgeving kind, scholen zijn daarbij goede afspiegeling van wijk waarin ze staan	Integraal Huisvestingsplan (IHP)
- gezonde en veilige schoolomgeving, in en rond accommodaties	Integraal Huisvestingsplan (IHP)
- beschikbaarheid voldoende leerlingenvervoer	
Stimulering onderwijsparticipatie	
Meer kinderen en jongeren volgen onderwijs en ronden hun onderwijscarrière af met een erkende diploma	Uitvoeren van taken t.a.v. toezicht en handhaving leerplicht
Meer inwoners (18+) ontwikkelen vaardigheden en behalen een kwalificatie (en zijn daardoor beter toegerust om (o.a.) succesvol de arbeidsmarkt op te kunnen (en daarmee kans op financiële zr te verhogen)	Organiseren van aanbod voor volwasseneneducatie (en begeleiding t.a.v. oriëntatie arbeidsmarkt o.i.d. ook?)
	Aanbod taalhuizen voor lezen, schrijven, rekenen en digitale vaardigheden
Onderwijskansen	
Meer (jonge) kinderen boeken ontwikkelingswinst en stromen beter toegerust het primair onderwijs in	Organiseren van passend aanbod voor- en vroegschoolse educatie
Meer kinderen boeken ontwikkelingswinst en stromen daardoor beter toegerust het voortgezet onderwijs in	Organiseren van gericht, aanvullend aanbod voor extra onderwijsuren (o.a. verlengde schooldag)
Meer kinderen boeken ontwikkelingswinst en stromen daardoor beter toegerust het voortgezet onderwijs uit	Organiseren grotere mate van sociale inclusie binnen het onderwijs zodat leerlingen zich optimaal kunnen ontwikkelen
	Activiteiten gericht op verbinding onderwijs-jeugd (passend onderwijs; integraal jeugdbeleid)

Prestatie indicatoren

Met de volgende indicator(en) wordt de door ons ten doel gestelde realisatie van ons beleid gemeten.

Prestatie indicator(en)	Behaald 2019	Behaald 2020	Beoogd 2021	Beoogd 2022
% Inwoners (18 jaar e.o.) dat aangeeft (zeer) tevreden te zijn met de aanwezigheid van scholen in het primair onderwijs			toename	toename
Aantal (langdurig - relatief) verzuimers dat in beeld is bij Leerplicht (binnen schooljaar)			toename	toename
Aantal (langdurig - relatief) verzuimers dat succesvol is teruggeleid naar het onderwijs (binnen schooljaar)			toename	toename
Aantal volwassenen dat heeft deelgenomen aan Basiseducatie			-	-
- w.v. nieuwe deelnemers			-	-
Gemiddelde leerwinst op het primair onderwijs:				
- leerlingen groep [2]			toename	toename
- leerlingen groep [6]			toename	toename
Aantal kinderen dat gebruik heeft gemaakt van:				
- VVE (% op..)			toename	toename
- Verlengde Schooldag (% op ...)			toename	toename
- leerlingen vervoer			-	-

Toelichting prestatie indicatoren

Met de prestatie indicatoren wordt de voortgang van de uitvoering van ons beleid gemeten, gericht op de gemeentelijke activiteiten (hebben we gedaan wat we hebben afgesproken? Op deze plek kan een toelichting worden gegeven op ontwikkelingen / afwijkingen van de (streefwaarden van) effect indicatoren.

Bijdrage(n) verbonden partijen

Hier staat een overzicht van de verbonden partijen die binnen het deelprogramma vallen. De inhoudelijke en financiële toelichting op de verbonden partijen staat opgenomen in de paragraaf verbonden partijen.

De inhoudelijke en financiële toelichting op de verbonden partijen staat opgenomen in [paragraaf 6 verbonden partijen](#).

Relevante beleidsnota's

Geef hier een overzicht op van actuele en relevante beleidsnota's inclusief link naar het RIS.

Wees kritisch in de selectie van relevante beleidsnota's: welke nota's dienen werkelijk als grondslag onder het beleid dat we voeren en welke zijn gedateerd/verjaard?

Financiën

In dit onderdeel worden de financiën van het deelprogramma toegelicht op het niveau van het beleidsveld. Door een toelichting op het niveau van het beleidsveld, sluiten we aan bij de indeling in de tabel met resultaten / activiteiten. Indien mogelijk wordt bij de toelichting op de totale lasten aangesloten bij de activiteiten. Tenzij anders vermeld worden de lasten en baten weergegeven in duizenden euro's.

Overzicht van lasten en baten per deelprogramma, uitgesplitst per beleidsveld

3.2 Onderwijs							
Nr	Omschrijving	Rekening	Actuele begroting		Primitieve begroting		
			2020	2021	2022	2023	2024
Bedragen x 1.000 euro							
	Lasten						
3.2.1	Onderwijshuisvesting en leerlingenvervoer						
3.2.2	Stimulering onderwijsparticipatie						
3.2.3	Onderwijskansen						
	Totaal						
	Baten						
3.2.1	Onderwijshuisvesting en leerlingenvervoer						
3.2.2	Stimulering onderwijsparticipatie						
3.2.3	Onderwijskansen						
	Totaal						
Geraamd resultaat voor bestemming							
	Reserve mutaties						
	Totaal toevoegingen						
	Totaal onttrekkingen						
Geraamd resultaat na bestemming							

Toelichting baten en lasten per beleidsveld

Voor elk beleidsveld wordt onderstaande tabel met toelichting opgenomen.

Financiële toelichtingen begroting 2022			
3.2.1			
Onderwijshuisvesting en leerlingenvervoer	Lasten	Baten	Saldo
Begroting 2022			
Waarvan			
Intensiveringen en hervormingen 2022			
Bestaand beleid 2022			
Vershil ten opzichte van 2021			

Toelichting op de lasten (bestaand beleid 2022)

toelichting op de lasten , zoveel mogelijk gekoppeld aan de actiteiten.
bedragen zijn hier inclusief intensiveringen en hervormingen voorgaande jaren.

Toelichting op de baten (bestaand beleid 2022)

toelichting van de belangrijkste baten
bedragen zijn hier inclusief intensiveringen en hervormingen voorgaande jaren.

Toelichting op de intensivering en hervormingen jaarschijf 2022

toelichtingen vanuit hoofdstuk 4, financieel beeld.

Toelichting op de verschillen in de lasten ten opzichte van de begroting 2021

alleen de grootste afwijkingen

Toelichting op de verschillen in de baten ten opzichte van de begroting 2021

alleen de grootste afwijkingen

In het hoofdstuk financiële positie zijn aanvullend nog de volgende overzichten en toelichtingen opgenomen:

- [paragraaf 3. Weerstandsvermogen](#) geeft een totaaloverzicht en toelichting op de (financiële) risico's;
- in het [financieel meerjarenbeeld](#) staat een totaaloverzicht van en toelichting op de intensiveringen en hervormingen uit voorgaande jaarschijven;
- in de [financiële knelpunten en ambities 2022](#) staat een totaaloverzicht van en toelichting op alle intensiveringen 2022;
- in de [hervormingen 2022-2025](#) staat een totaaloverzicht van en toelichting op alle hervormingen

Deelprogramma 3.3 Welzijn, gezondheid en zorg

Hier is ruimte voor een korte beschrijving van de scope van het deelprogramma en de rol van de gemeente hierbinnen.

Doelen deelprogramma Welzijn, gezondheid en zorg

Ambitie, doelen en legitimatie 'Welzijn, gezondheid en zorg' i.r.t. overkoepelende ambitie 'Sociaal & vitaal':

'We vinden het van groot belang dat een ieder zo veel als mogelijk gelijke kansen heeft op een goede kwaliteit van leven - en dus dat;

- een ieder op volwaardige wijze deel kan uitmaken van de samenleving en hierdoor niemand in een (sociaal) isolement hoeft te raken;
- een ieder een gezonde levensloop kan doormaken, waarbij de kansen op onderlinge gezondheidsverschillen beperkt blijven;
- een ieder zo lang als mogelijk - naar eigen aard en vermogen - zelfstandig of met hulp van naasten kan (blijven) functioneren en wonen in en nabij de eigen thuis- en leefomgeving;
- 'veilig en dak boven hoofd';

[...] en dat de kwaliteit van de (sociale) leefomgeving hierbij op positieve wijze bijdraagt aan het welbevinden van inwoners - en dus dat;

- buurten, wijken en dorpen een prettig leefklimaat hebben, waarin mensen elkaar kennen, zich opgenomen en geaccepteerd voelen, en op een plezierige wijze met elkaar omgaan;
- buurten, wijken en dorpen vitale, veerkrachtige sociale structuren kennen, van waaruit mensen maatschappelijk actief kunnen zijn en hierbij iets voor elkaar kunnen en willen betekenen;
- buurten, wijken en dorpen een laagdrempelig georganiseerde infrastructuur aan sociale - en maatschappelijke voorzieningen hebben, waar mensen terecht kunnen voor informatie, advies en (lichte) ondersteuning;
- 'vangnet voor ondersteuning, opvang en zorg'.

Grotere zelf- en samenredzaamheid bij inwoners door versterken (in-)formele netwerken en verbanden

Effect indicatoren

Met de volgende indicator(en) wordt de door ons gewenste maatschappelijke impact van ons beleid gemeten.

Effect indicator(en)	Behaald 2018	Behaald 2020	Beoogd 2022	Beoogd 2024
t.a.v. 'meedoen', 'voorzieningen' en 'samen leven' (sociale basis)				
% Inwoners (18 jaar e.o.) dat aangeeft zich (wel eens) eenzaam te voelen	- (nieuw in 2020)	23%	daling	daling
% Inwoners (18 jaar e.o.) dat aangeeft (zeer) tevreden te zijn over de wijze van meedoen aan de Groningse samenleving	68%	61%	toename	toename
% Inwoners (18 jaar e.o.) dat aangeeft zich in de afgelopen 12 maanden (wel eens) actief te hebben ingezet op het gebied van:				
- inspanningen ten gunste van de algehele leefbaarheid van de eigen woonbuurt (actief in de buurt)	27%	26%	toename	toename
- het verrichten van vrijwilligerswerk	33%	29%	toename	toename
- het verlenen van mantelzorg	22%	21%	toename	toename
% Inwoners (18 jaar e.o.) dat aangeeft:				
- dat buurtgenoten prettig met elkaar omgaan	74%	73%	toename	toename
- zich in de afgelopen 12 maanden (wel eens) gediscrimineerd te hebben gevoeld (in eigen woonbuurt)	(5%)	10% (6%)	afname	afname
% Inwoners (18 jaar e.o.) dat aangeeft (zeer) tevreden te zijn over de aanwezigheid van:				
- plekken om elkaar te ontmoeten	66%	66%	toename	toename
- instanties voor informatie, advies en/of ondersteuning, zoals WIJ-Groningen, in of nabij de eigen buurt	64%	68%	toename	toename
T.a.v. 'opgroeien' en 'gezondheid' (redzaamheid)				

% Inwoners dat aangeeft zich in de afgelopen periode zich gelukkig te hebben gevoeld:				
- jongeren (klas 2 en 4 VO) *	- (75% in 2015)	- (82% in 2019)	toename	toename
- volwassenen (18 jaar e.o.) (o.b.v. de afgelopen 2 weken)	65%	71%	toename	toename
% Inwoners dat aangeeft een goede gezondheid te ervaren:				
- jongeren (klas 2 en 4 VO) *	- (80% in 2015)	- (86% in 2019)	toename	toename
- volwassenen (18 jaar e.o.)	89%	80%	toename	toename
% Jongeren (klas 2 en 4 VO) dat:				
- zich onvoldoende weerbaar voelt	- (8% in 2015)	- (10% in 2019)	afname	afname
- een verhoogd risico op psychosociale problemen heeft	- (25% in 2015)	- (25% in 2019)	afname	afname
% Inwoners (18 jaar e.o.) dat aangeeft:				
- terug te kunnen vallen op hulp of zorg vanuit de eigen omgeving, indien dit nodig is (eens, neutraal)	- (nieuw in 2020)		toename	toename
- gemakkelijk zelf hulp te kunnen regelen c.q. organiseren, indien dit nodig is (eens, neutraal)	- (nieuw in 2020)	90%	toename	toename
% Inwoners (18 jaar e.o.) dat aangeeft zich (zeer) belemmerd te voelen in het dagelijks functioneren door lichamelijke en/of mentale gezondheidsproblemen	34%	37%	afname	afname

Toelichting effect indicatoren

Doel van effect indicatoren is om te meten in hoeverre de gemeente er in slaagt de gewenste maatschappelijke effecten te realiseren. Op deze plek kan een toelichting worden gegeven op ontwikkelingen / afwijkingen van de (streefwaarden van) effect indicatoren.

Beleidsvelden

Het deelprogramma Welzijn, gezondheid en zorg bestaat uit de volgende beleidsvelden:

- 1) Stimulering samenlevingsopbouw
Op deze plek een korte toelichting toevoegen over de inhoud van het beleidsveld
- 2) Publieke gezondheidszorg
Op deze plek een korte toelichting toevoegen over de inhoud van het beleidsveld
- 3) Passende ondersteuning
Op deze plek een korte toelichting toevoegen over de inhoud van het beleidsveld
- 4) Zorg en veiligheid
Op deze plek een korte toelichting toevoegen over de inhoud van het beleidsveld

Voortgang lopende jaar en relevante ontwikkelingen

Kernachtige beschrijving van voortgang in het lopende jaar en de actuele trends en relevante ontwikkelingen om context te geven voor keuzes in resultaten en activiteiten.

Resultaten en activiteiten

De resultaten en activiteiten worden per beleidsveld benoemd (aansluitend aan bij de financiële toelichting op het niveau van het beleidsveld).

Wat willen we bereiken (resultaten)	Wat gaan we daarvoor doen (activiteiten)
Stimulering samenlevingsopbouw	
<i>meer inwoners zijn bekend met de mogelijkheden tot informatie, advies en ondersteuning en weten - waar nodig - tijdig hun weg te vinden bij een hulpvraag</i>	activiteiten gericht op het bieden van informatie, advies en lichte ondersteuning in de wijk
<i>meer ideeën vanuit samenleving zien kans om uit te groeien tot kansrijke initiatieven en bij te dragen aan de veerkracht en vitaliteit van de wijk</i>	activiteiten gericht op het faciliteren of stimuleren van lokale initiatieven

meer mantelzorgers en vrijwilligers voelen zich ontlast en zijn daardoor beter in staat hun inspanningen en waarde voor anderen voort te zetten	activiteiten gericht op het ondersteunen van mantelzorgers en vrijwilligers
Publieke gezondheidszorg	
	Taken GGD
Passende ondersteuning	
Laagdrempelige, integrale entree voor hulpvragen en toegang naar maatschappelijke ondersteuning, in nabijheid van de leefwereld van inwoners georganiseerd	Opdracht WIJ
Zorg en veiligheid	

Prestatie indicatoren

Met de volgende indicator(en) wordt de voortgang van de uitvoering van ons beleid gemeten.

Prestatie indicator(en)	Behaald	Behaald	Beoogd	Beoogd
	2019	2020	2021	2022
% mantelzorgers (18 jaar e.o.) dat aangeeft zich (ernstig) belast te voelen als gevolg van de geboden zorgtaken		...		
- [...]		...		
% inwoners (18 jaar e.o.) dat aangeeft dat de geboden ondersteuning past bij de hulpvraag:	-	- ...;		
- personen met ondersteuning door WIJ-Groningen en/of het gebiedsondersteuningsnetwerk (GON);			
- personen met een WMO maatwerk voorziening.				
% inwoners (18 jaar e.o.) dat aangeeft dat de kwaliteit van de geboden ondersteuning goed is:	-	- ...;		
- personen met ondersteuning door WIJ-Groningen en/of het gebiedsondersteuningsnetwerk (GON);			
- personen met een WMO maatwerk voorziening.				
% inwoners (18 jaar e.o.) dat aangeeft door de geboden ondersteuning de dingen die men wil beter te kunnen doen (eigen regie):	-	- ...;		
- personen met ondersteuning door WIJ-Groningen en/of het gebiedsondersteuningsnetwerk (GON);			
- personen met een WMO maatwerk voorziening.				
% inwoners (18 jaar e.o.) met een hulpvraag dat aangeeft in de afgelopen 12 maanden geholpen te zijn door WIJ-Groningen		-		
% hulpvragen dat is toe geleid naar ondersteuning vanuit eigen netwerk of voorliggende of ondersteunende voorzieningen		-		
% hulpvragen dat is toe geleid naar specialistische zorg		-		
aantal personen dat gebruik heeft gemaakt van tenminste 1 maatwerk voorziening i.h.k.v. de Wet maatschappelijke Ondersteuning:	-	- ...;		
- huishoudelijke hulp;		- ...;		
- begeleiding (incl. GON);		- ...;		
- beschermd wonen;		- ...;		
- hulpmiddelen WMO Oud (rolstoel, vervoer en wonen);		-		
- jeugdhulp.				
aantal personen dat gebruik heeft gemaakt van [opvang];	-	- ...;		
- ...;		-		
-				

Toelichting prestatie indicatoren

Met de prestatie indicatoren wordt de voortgang van de uitvoering van ons beleid gemeten, gericht op de gemeentelijke activiteiten (hebben we gedaan wat we hebben afgesproken? Op deze plek kan een toelichting worden gegeven op ontwikkelingen / afwijkingen van de (streefwaarden van) effect indicatoren.

Bijdrage(n) verbonden partijen.

Hier staat een overzicht van de verbonden partijen die binnen het deelprogramma vallen. De inhoudelijke en financiële toelichting op de verbonden partijen staat opgenomen in de paragraaf verbonden partijen.

De inhoudelijke en financiële toelichting op de verbonden partijen staat opgenomen in [paragraaf 6 verbonden partijen](#).

Relevante beleidsnota's

Geef hier een overzicht op van actuele en relevante beleidsnota's inclusief link naar het RIS.

Wees kritisch in de selectie van relevante beleidsnota's: welke nota's dienen werkelijk als grondslag onder het beleid dat we voeren en welke zijn gedateerd/verjaard?

Financiën

In dit onderdeel worden de financiën van het deelprogramma toegelicht op het niveau van het beleidsveld. Door een toelichting op het niveau van het beleidsveld, sluiten we aan bij de indeling in de tabel met resultaten / activiteiten. Indien mogelijk wordt bij de toelichting op de totale lasten aangesloten bij de activiteiten. Tenzij anders vermeld worden de lasten en baten weergegeven in duizenden euro's.

Overzicht van lasten en baten per deelprogramma, uitgesplitst per beleidsveld

3.3 Welzijn, gezondheid en zorg							
Nr	Omschrijving	Rekening	Actuele begroting		Primitieve begroting		
			2020	2021	2022	2023	2024
	Bedragen x 1.000 euro						
	Lasten						
3.3.1	Stimulering samenlevingsopbouw						
3.3.2	Publieke gezondheidszorg						
3.3.3	Passende ondersteuning						
3.3.4	Zorg en veiligheid						
	Totaal						
	Baten						
3.3.1	Stimulering samenlevingsopbouw						
3.3.2	Publieke gezondheidszorg						
3.3.3	Passende ondersteuning						
3.3.4	Zorg en veiligheid						
	Totaal						
	Geraamd resultaat voor bestemming						
	Reserve mutaties						
	Totaal toevoegingen						
	Totaal onttrekkingen						
	Geraamd resultaat na bestemming						

Toelichting baten en lasten per beleidsveld

Voor elk beleidsveld wordt onderstaande tabel met toelichting opgenomen.

Financiële toelichtingen begroting 2022			
3.3.1 Stimulering samenlevingsopbouw	Lasten	Baten	Saldo
Begroting 2022			
Waarvan			
Intensiveringen en hervormingen 2022			
Bestaand beleid 2022			
Vershil ten opzichte van 2021			

Toelichting op de lasten (bestaand beleid 2022)

toelichting op de lasten , zoveel mogelijk gekoppeld aan de actiteiten.

bedragen zijn hier inclusief intensiveringen en hervormingen voorgaande jaren.

Toelichting op de baten (bestaand beleid 2022)

toelichting van de belangrijkste baten

bedragen zijn hier inclusief intensiveringen en hervormingen voorgaande jaren.

Toelichting op de intensivering en hervormingen jaarschijf 2022

toelichtingen vanuit hoofdstuk 4, financieel beeld.

Toelichting op de verschillen in de lasten ten opzichte van de begroting 2021

alleen de grootste afwijkingen

Toelichting op de verschillen in de baten ten opzichte van de begroting 2021

alleen de grootste afwijkingen

In het hoofdstuk financiële positie zijn aanvullend nog de volgende overzichten en toelichtingen opgenomen:

- [paragraaf 3. Weerstandsvermogen](#) geeft een totaaloverzicht en toelichting op de (financiële) risico's;
- in het [financieel meerjarenbeeld](#) staat een totaaloverzicht van en toelichting op de intensiveringen en hervormingen uit voorgaande jaarschijven;
- in de [financiële knelpunten en ambities 2022](#) staat een totaaloverzicht van en toelichting op alle intensiveringen 2022;
- in de [hervormingen 2022-2025](#) staat een totaaloverzicht van en toelichting op alle hervormingen

Deelprogramma 3.4 Sport en bewegen

Hier is ruimte voor een korte beschrijving van de scope van het deelprogramma en de rol van de gemeente hierbinnen.

Ambities, doelen en legitimatie 'Sport en bewegen' i.r.t. overkoepelende ambitie:

'We vinden het van groot belang dat inwoners (zo lang als mogelijk) in goede gezondheid kunnen blijven meedoen aan de samenleving. Naast dat sporten direct kan bijdragen aan het eigen welbevinden, is sporten gezond (zowel mentaal als fysiek), goed voor de persoonlijke ontwikkeling en heeft het daarnaast ook sociale - en economische waarde.

Daarom willen wij dat iedere inwoner gelijke kansen heeft deel te nemen aan sport en bewegen én daarmee de kracht van sport en bewegen kan ervaren. Het ontwikkelen van sportief kapitaal op jonge leeftijd en het versterken van dit kapitaal tijdens de verschillende sportervaringen die mensen opdoen zijn noodzakelijk om een leven lang sporten en bewegen mogelijk te maken voor iedere inwoner.

Doelen deelprogramma Sport en bewegen

Om bovenstaande te kunnen bewerkstelligen willen we inzetten opdat:

- Ieder kind dat opgroeit in Groningen plezier ervaart in sport en bewegen, bewegingsvaardigheid ontwikkelt en ontdekt welke sportbeleving bij hem of haar past;
- Iedere Groninger een sportclub in de buurt vindt waar hij of zij zich thuis voelt, met plezier, op een veilige en pedagogisch verantwoorde wijze, kan sporten en bewegen. Hierbij streven wij naar een grote diversiteit aan vitale sportclubs met een breed sport- en beweegaanbod dat aansluit op de behoeften van inwoners;
- Het voldoen aan de behoeften van de deelnemer op het gebied van uitnodigende sportaccommodaties en -faciliteiten die financieel verantwoord zijn en optimaal benut worden;
- Iedere inwoner ervaart lage drempels om te sporten, spelen, bewegen en elkaar te ontmoeten in de openbare ruimte door onze wijken, buurten en dorpen beweegvriendelijk en uitdagend in te richten;
- Een talentklimaat te ontwikkelen waar iedere sporter op zijn of haar eigen niveau begeleid, gestimuleerd en geïnspireerd wordt om het beste uit zichzelf te halen.

Met de ontwikkeling van sportief kapitaal en een leven lang sport en bewegen voor iedere Groninger wordt een bijdrage geleverd aan participatie in de samenleving, cohesie, positieve gezondheid en het positief opgroeien. Dit willen we bereiken door strategisch in te zetten op meer samenwerkingskracht in het rijke en innovatieve sportnetwerk in Groningen, maar ook door juist lokaal in de wijken en buurten gebiedsgericht maatwerk te leveren. Samen met betrokken stakeholders en deelnemers willen we slimme interventies ontwikkelen die lokaal het verschil kunnen maken. Daarnaast willen we het bewustzijn vergroten ten aanzien van complexe uitdagingen in de samenleving en ontwikkelingen in sport en bewegen die hiermee verband houden. Bij dit alles is er in de sportvisie extra aandacht voor inclusiviteit. Bij alles wat we doen stellen we onszelf de vraag of daadwerkelijk iedereen mee kan doen.

Effect indicatoren

Met de volgende indicator(en) wordt de door ons gewenste maatschappelijke impact van ons beleid gemeten.

Effect indicator(en)	Behaald 2018	Behaald 2020	Beoogd 2022	Beoogd 2024
% Inwoners dat aangeeft (wekelijks) actief te sporten en (intensief) te bewegen:				
- o.b.v. 18 jaar e.o. (OIS Groningen)	59%	66%	toename	toename
- o.b.v. jongeren VO klas 2 en 4, bij een sportvereniging of -sportschool (GGD Groningen) *			toename	toename
% Inwoners dat voldoet aan de Nederlandse Norm Gezond Bewegen (GGD Groningen):				
- o.b.v. 19 jaar e.o. (GGD Groningen)	-(59% in 2016)	n.n.b.	toename	toename
- o.b.v. jongeren VO klas 2 en 4 (GGD Groningen) *	-(18% in 2015)	19%	toename	toename

% Inwoners (18 jaar e.o.) dat aangeeft (actief) lid te zijn van een sportvereniging of sportschool	49%	47%	toename	toename
% Inwoners (18 jaar e.o.) dat aangeeft (zeer) tevreden te zijn over de aanwezigheid van:				
- binnensportaccommodaties, in of nabij de eigen woonomgeving	62%	63%	toename	toename
- sportvelden en andere buitensport faciliteiten, in of nabij de eigen woonomgeving	64%	68%	toename	toename
- plekken in de openbare ruimte die geschikt zijn voor sport, spel en bewegen, in of nabij de eigen woonomgeving	62%	63%	toename	toename

* De metingen lopen hierbij niet synchroon met de peilmomenten van de andere indicatoren, het betreft hier respectievelijk de peiljaren 2015 en 2019.

Toelichting effect indicatoren

Doel van effect indicatoren is om te meten in hoeverre de gemeente er in slaagt de gewenste maatschappelijke effecten te realiseren. Op deze plek kan een toelichting worden gegeven op ontwikkelingen / afwijkingen van de (streefwaarden van) effect indicatoren.

Beleidsvelden

Het deelprogramma Sport en bewegen bestaat uit de volgende beleidsvelden:

1) Sportieve infrastructuur

Op deze plek een korte toelichting toevoegen over de inhoud van het beleidsveld

2) Ontwikkelen sportief kapitaal

Op deze plek een korte toelichting toevoegen over de inhoud van het beleidsveld

Voortgang lopende jaar en relevante ontwikkelingen

Kernachtige beschrijving van voortgang in het lopende jaar en de actuele trends en relevante ontwikkelingen om context te geven voor keuzes in resultaten en activiteiten.

In het Meerjarenprogramma zijn de ambities en strategieën uit de sportvisie vertaald naar een elftal actieplannen. Hierbij geldt dat wij ons bewust zijn dat we als gemeente beperkt invloed hebben. Juist de vele verenigingen, ondernemers, professionals, vrijwilligers en de sporters zelf maken of breken de ambities die wij samen met hen opgesteld hebben. Net als bij het Gronings Sportakkoord streven wij naar de uitvoering in nauwe samenwerking met de vele sportieve partners die onze gemeente rijk is. Daarnaast volgen wij ook de ontwikkelingen rondom het Provinciaal Bewegakkoord op de voet. Net als voorgaande jaren wordt de Adviescommissie voor de Sport betrokken als adviesorgaan voor het gehele sportbeleid. De Sportkoepel is betrokken bij onderwerpen die de breedtesport raken.

Resultaten en activiteiten

De resultaten en activiteiten worden per beleidsveld benoemd (aansluitend aan bij de financiële toelichting op het niveau van het beleidsveld).

Wat willen we bereiken (resultaten)	Wat gaan we daarvoor doen (activiteiten)
Sportieve infrastructuur	
- Sportaccommodaties en -faciliteiten worden optimaal benut. De capaciteit sluit aan op de vraag, faciliteiten en aanbod aan te sluiten op de behoeften van sporters.	- Realiseren van een blaashal - Realiseren nieuw kunstgrasveld op Esserberg - Integraal Accommodatieplan Bewegingsonderwijs en Binnensport (IABB)

- Een gelijk speelveld voor de sportclubs die gebruik maken van gemeentelijke sportfaciliteiten.	- Harmonisatie van de tarieven - Afronden 1 ^e fase gelijk speelveld, incl. energie doorbelasting en LED
- Realiseren van uitdagende sport- en speelplekken en het (her)inrichten van een beweegvriendelijke openbare ruimte.	- Proces spelen inrichten om te komen tot meer uitdagende en toegankelijke speelvoorzieningen binnen de gemeente - Onderzoeken of een grote urban sports voorziening haalbaar is - Samenwerking met City Legends om urban sports in Groningen door te ontwikkelen
Sportief kapitaal (Stimulering sportparticipatie)	
- Ontwikkelen van bewegingsvaardigheid, sportief leervermogen, sportidentiteit en doen positieve sportervaringen op die bij hun motivatie passen	- Onder meer de inzet van brede vakdocenten (bewegingsonderwijs + naschoolse activiteiten) en buursportcoaches
- Wegnemen van fysieke, sociale en financiële barrières bij doelgroepen waarbij de sportdeelname achterblijft	- Onderzoeken of naast het Jeugdfonds Sport & Cultuur ook ingespeeld kan worden op volwassenen/ouderen - Sport- en cultuurhopper - Inzet coach inclusief sporten (sportakkoord)
- Vitaliseren van sportclubs door op maat begeleiding en ondersteuningsprojecten	- Pilot met sportparkmanagement en sportwijken - Services voor cursussen en procesbegeleiding - Alliantie Gelijkspeelen (inclusiviteit LHBTI)
- Kennis en expertise benutten om talentprogramma's te verbeteren en deze in te zetten voor versterking van de breedtesport	- 8 Regionale Trainings Centra (RTC's) - Kennisdeling Sport Science & Innovation Groningen - Inspiratiewaarde vanuit topsportclubs richting breedtesport

Prestatie indicatoren

Met de volgende indicator(en) wordt de door ons ten doel gestelde realisatie van ons beleid gemeten.

Prestatie indicator(en)	Behaald 2019	Behaald 2020	Beoogd 2021	Beoogd 2022
% Klanttevredenheid (o.b.v. KTO's) over sportaccommodaties aangaande:				
- zwembaden en ijsshal (score)			toename	toename
- sporthallen	- (60% in 2018)		toename	toename
- gymzalen en dojo's	63%		toename	toename
- sportparken	- (60% in 2017)		toename	toename
- dienstverlening Sport050	86%		toename	toename
Aantal bezoekers / bezettingsgraad van sportaccommodaties aangaande:				
- zwembaden	546.000		toename	toename
- ijsbaan	133.500		toename	toename
- sporthallen	55%		toename	toename
- gymzalen	57%		toename	toename
- sportvelden	-		toename	toename
Aantal kinderen dat vanuit het Bslim programma begeleid is naar het lidmaatschap van een sportclub			toename	toename
Percentage sportclubs dat kan worden aangemerkt als vitaal [organisatiekracht en externe oriëntatie]			toename	toename
Gemiddelde waardering van gebruikers van nieuwe sport- en beweegplekken			toename	toename
Gemiddelde waardering van talenten binnen de RTC's aangaande de kwaliteit van het talentprogramma			toename	toename

Toelichting prestatie indicatoren

Met de prestatie indicatoren wordt de voortgang van de uitvoering van ons beleid gemeten, gericht op de gemeentelijke activiteiten (hebben we gedaan wat we hebben afgesproken? Op deze plek kan een toelichting worden gegeven op ontwikkelingen / afwijkingen van de (streefwaarden van) effect indicatoren.

Bijdrage(n) verbonden partijen

Hier staat een overzicht van de verbonden partijen die binnen het deelprogramma vallen. De inhoudelijke en financiële toelichting op de verbonden partijen staat opgenomen in de paragraaf verbonden partijen.

De inhoudelijke en financiële toelichting op de verbonden partijen staat opgenomen in [paragraaf 6 verbonden partijen](#).

Relevante beleidsnota's

Geef hier een overzicht op van actuele en relevante beleidsnota's inclusief link naar het RIS.

Wees kritisch in de selectie van relevante beleidsnota's: welke nota's dienen werkelijk als grondslag onder het beleid dat we voeren en welke zijn gedateerd/verjaard?

Sport en Bewegvisie 2021+, december 2020

Meerjarenprogramma Sport en Bewegen 2021-2025, april 2021

Financiën

In dit onderdeel worden de financiën van het deelprogramma toegelicht op het niveau van het beleidsveld. Door een toelichting op het niveau van het beleidsveld, sluiten we aan bij de indeling in de tabel met resultaten / activiteiten. Indien mogelijk wordt bij de toelichting op de totale lasten aangesloten bij de activiteiten. Tenzij anders vermeld worden de lasten en baten weergegeven in duizenden euro's.

Overzicht van lasten en baten per deelprogramma, uitgesplitst per beleidsveld

3.4 Sport en bewegen							
Nr	Omschrijving	Rekening	Actuele begroting		Primitieve begroting		
			2020	2021	2022	2023	2024
Bedragen x 1.000 euro							
	Lasten						
3.4.1	Sportieve infrastructuur						
3.4.2	Ontwikkelen sportief kapitaal						
	Totaal						
	Baten						
3.4.1	Sportieve infrastructuur						
3.4.2	Ontwikkelen sportief kapitaal						
	Totaal						
Geraamd resultaat voor bestemming							
	Reserve mutaties						
	Totaal toevoegingen						
	Totaal onttrekkingen						
Geraamd resultaat na bestemming							

Toelichting baten en lasten per beleidsveld

Voor elk beleidsveld wordt onderstaande tabel met toelichting opgenomen.

Financiële toelichtingen begroting 2022			
3.4.1 Sportieve infrastructuur	Lasten	Baten	Saldo
Begroting 2022			
Waarvan Intensiveringen en hervormingen 2022			
Bestaand beleid 2022			
Vershil ten opzichte van 2021			

Toelichting op de lasten (bestaand beleid 2022)

toelichting op de lasten , zoveel mogelijk gekoppeld aan de actiteiten.

bedragen zijn hier inclusief intensiveringen en hervormingen voorgaande jaren.

Toelichting op de baten (bestaand beleid 2022)

toelichting van de belangrijkste baten

bedragen zijn hier inclusief intensiveringen en hervormingen voorgaande jaren.

Toelichting op de intensivering en hervormingen jaarschijf 2022

toelichtingen vanuit hoofdstuk 4, financieel beeld.

Toelichting op de verschillen in de lasten ten opzichte van de begroting 2021

alleen de grootste afwijkingen

Toelichting op de verschillen in de baten ten opzichte van de begroting 2021

alleen de grootste afwijkingen

In het hoofdstuk financiële positie zijn aanvullend nog de volgende overzichten en toelichtingen opgenomen:

- [paragraaf 3. Weerstandsvermogen](#) geeft een totaaloverzicht en toelichting op de (financiële) risico's;
- in het [financieel meerjarenbeeld](#) staat een totaaloverzicht van en toelichting op de intensiveringen en hervormingen uit voorgaande jaarschijven;
- in de [financiële knelpunten en ambities 2022](#) staat een totaaloverzicht van en toelichting op alle intensiveringen 2022;
- in de [hervormingen 2022-2025](#) staat een totaaloverzicht van en toelichting op alle hervormingen

Deelprogramma 3.5 Cultuur

Hier is ruimte voor een korte beschrijving van de scope van het deelprogramma en de rol van de gemeente hierbinnen.

Ambitie, doelen en legitimatie 'Cultuur' i.r.t. overkoepelende ambitie 'Sociaal & vitaal':

'We vinden het van groot belang dat inwoners (zo lang als mogelijk) in goede welzijn kunnen blijven meedoen aan de samenleving. Naast dat kunst en cultuur vooral ook een intrinsieke, artistieke waarde hebben, zorgen cultuurparticipatie en -consumptie voor een positieve bijdrage aan het eigen welbevinden van mensen. Ook is cultuurbeleving in brede zin goed voor de persoonlijke ontwikkeling, werkt cultuur verbindend en draagt het bij aan een aantrekkelijke gemeente - daarmee heeft het ook sociaalmaatschappelijke - en economische waarde.

Doelen deelprogramma Cultuur

We willen dat Groningen een gemeente is met een sterke, uitgesproken culturele identiteit die wordt gevoed door een hoogstaand en authentiek aanbod van kunst, cultuur en erfgoed van (inter-)nationale allure - en om daartoe te komen zetten we in opdat:

- er sprake is van een stevige, breed toegankelijke culturele infrastructuur, die zowel inclusief als onderscheidend is en tezamen met culturele instellingen en (potentieel) publiek wordt vormgegeven;
- een ieder op eigen wijze moet kunnen genieten van kunstzinnige en culturele activiteiten en faciliteiten en/of de mogelijkheden moet hebben om hier zelf actief aan mee te kunnen doen of aan bij te kunnen dragen;
- er sprake is van een stimulerend en inspirerend cultureel klimaat, waarbinnen (potentieel) talent de mogelijkheden krijgt om zich te oriënteren, (verder) te ontwikkelen en te ontplooiën.

Effect indicatoren

Met de volgende indicator(en) wordt de door ons gewenste maatschappelijke impact van ons beleid gemeten.

Effect indicator(en)	Behaald 2018	Behaald 2020	Beoogd 2022	Beoogd 2024
% Inwoners (18 jaar e.o.) dat aangeeft (maandelijks) creatieve, kunstzinnige hobby's uit te oefenen, zoals muziek spelen, dansen, schilderen, e.d.	28%	31%	toename	toename
% Inwoners (18 jaar e.o.) dat aangeeft (wel eens):				
- een film- of theatervoorstelling, concert of museum te bezoeken	91%	85%	toename	toename
- een festival, braderie of evenement te bezoeken	87%	78%	toename	toename
- een activiteit in een wijkgebouw, bibliotheek of cultureel centrum te bezoeken	31%	46%	toename	toename
Aantal bezoekers grootschalige, gratis toegankelijke (gesubsidieerde) festivals en/of evenementen:			toename	toename
- Eurosonic Open Air			toename	toename
- Winter welvaart			toename	toename
- Bevrijdingsfestival			toename	toename
Aantal (of %?) bezoekers van SPOT, Groninger Museum en Forum dat afkomstig is van buiten de gemeente Groningen			toename	toename
Aantal (geluids-)klachten over evenementen in de openbare ruimte			afname	afname

Toelichting effect indicatoren

Doel van effect indicatoren is om te meten in hoeverre de gemeente er in slaagt de gewenste maatschappelijke effecten te realiseren. Op deze plek kan een toelichting worden gegeven op ontwikkelingen / afwijkingen van de (streefwaarden van) effect indicatoren.

Beleidsvelden

Het deelprogramma Cultuur bestaat uit de volgende beleidsvelden:

- 1) Culturele infrastructuur

Op deze plek een korte toelichting toevoegen over de inhoud van het beleidsveld

2) Cultuur beleven

Op deze plek een korte toelichting toevoegen over de inhoud van het beleidsveld

Voortgang lopende jaar en relevante ontwikkelingen

Kernachtige beschrijving van voortgang in het lopende jaar en de actuele trends en relevante ontwikkelingen om context te geven voor keuzes in resultaten en activiteiten.

Resultaten en activiteiten

De resultaten en activiteiten worden per beleidsveld benoemd (aansluitend aan bij de financiële toelichting op het niveau van het beleidsveld).

Wat willen we bereiken (resultaten)	Wat gaan we daarvoor doen (activiteiten)
<p>Culturele infrastructuur</p> <ul style="list-style-type: none"> - een breed en divers aanbod van (laagdrempelige) culturele en kunstzinnige activiteiten en faciliteiten, waar jong en oud, arm en rijk, e.d. aan kunnen meedoen; - De stad kent een complete culturele keten in meerdere disciplines, biedt ruimte aan vernieuwingen die een aanvulling vormen op dit aanbod en heeft oog voor het bestaande culturele erfgoed. 	<ul style="list-style-type: none"> - We ondersteunen culturele instellingen om aanbod te creëren, te presenteren en instellingen waar inwoners zelf kunnen maken/deelnemen. - We verkennen het nieuwe concept en de bouw/verbouw van het Historisch Museum om een podium te bieden aan verhalen van en over Groningen; - In 2020 leveren we de Kunstwerf op als nieuwe thuisbasis van maar liefst vier podiuminstellingen; - Groningen heeft een rijk amateurkunstveld, wij omarmen dit en ondersteunen dit door subsidies.
<ul style="list-style-type: none"> - De sector heeft een sterke basis, met gezonde arbeidsrelaties, goede organisatiestructuren en onafhankelijk toezicht, aan de hand van de landelijke codes voor Cultural Governance en Fair Practice. 	<ul style="list-style-type: none"> - Wij gaan de Fair Practice Code en de Code Culturele Diversiteit in onze subsidievoorwaarden opnemen in de vorm van 'pas toe of leg uit'; - We ondersteunen instellingen bij hun lobby en bij landelijke aanvragen. We blijven gesprekspartner van het Rijk en fondsen voor de vormgeving van het landelijke beleid;
<ul style="list-style-type: none"> - Talentvolle kunstenaars kunnen zich ontwikkelen en presenteren binnen de complete keten van talentontwikkeling in meerdere disciplines in onze stad én in het gehele Noorden. 	<ul style="list-style-type: none"> - We ontwikkelen een tweejarige regeling voor veelbelovende jonge initiatieven om hen beter hun weg te laten vinden in de culturele sector; - We kijken naar een uitbreiding van stimuleringsmaatregelen voor individueel talent zoals stipendia en beurzen; - We blijven inzetten op talent ontwikkelingsnetwerken in Noord-Nederland, zoals Station Noord.
<ul style="list-style-type: none"> - Een toekomstbestendige evenementenlocatie voor grootschalige concerten. 	<ul style="list-style-type: none"> - na besluitvorming over de business case en programma van eisen maken we het terrein gereed voor grootschaliger evenementen met up to date voorzieningen.
<ul style="list-style-type: none"> - We bieden ruimte aan evenementen en beperken zo veel mogelijk de ervaren overlast. 	<ul style="list-style-type: none"> De locatieprofielen worden herijkt; - We starten verkenningen voor (tijdelijke) locaties waar evenementen kunnen worden gehouden;

	- We onderzoeken technieken en geluidsbeperkende maatregelen zowel in de ontwikkeling van evenemententerrein en de vergunningsvoorwaarden.
Cultuur beleven	
- meer kinderen kunnen hun (creatieve en/of kunstzinnige) talenten ontdekken en ontwikkelen door een goed en passend cultuuraanbod binnen het onderwijs; - Er is een goed cultuuraanbod voor het onderwijs.	- Wij investeren [in laagdrempelige kennismaking met cultuur] door scholen te ondersteunen bij het ontwikkelen van een visie op cultuuronderwijs en door te informeren over het cultuuraanbod.
- meer inwoners komen op een laagdrempelige wijze in aanraking met cultuur door (o.a.) de aanwezigheid van een tijdelijk of permanent aanbod van kunst en erfgoed in de openbare ruimte; - Inwoners worden gestimuleerd om kunst en cultuur te bezoeken of zelf aan kunst en cultuur te doen.	- We continueren grootschalige wijkprojecten met bewoners, zoals De Wijk De Wereld, en zorgen in samenwerking met Vrijdag voor borging van cultuur in de wijk;- We continueren de wijkaanpak 'Vrijdag in de buurt' waarmee we cultuurcoaches met een verbindende rol in wijken inzetten waar relatief weinig cultuurparticipatie plaatsvindt; - Wij stimuleren alle culturele instellingen oog te hebben voor hun bredere rol in en met de Groningse samenleving; - Cultuur wordt ingezet om deelname aan het maatschappelijke leven te bevorderen, vaardigheden te ontplooiën en creativiteit te ontwikkelen. - We willen bij elke nieuwe ruimtelijke ontwikkeling afwegen hoe kunst geïntegreerd kan worden in het ontwerp, al dan niet in combinatie met andere voorzieningen zoals sport. Dit doen we samen met Kunstpunt Groningen.

Prestatie indicatoren

Met de volgende indicator(en) wordt de door ons ten doel gestelde realisatie van ons beleid gemeten.

Prestatie indicator(en)	Behaald 2019	Behaald 2020	Beoogd 2021	Beoogd 2022
% Inwoners dat aangeeft dat het cultuuraanbod passend is bij de eigen behoeften of wensen				
- volwassenen (18 jaar e.o.)			toename	toename
- jongeren (o.b.v. jongeren panel)			toename	toename
Aantal cultuurinstellingen dat kan worden aangemerkt als:				
- bestuurlijk competent (= o.b.v. criteria: 'good governance', 'fair practice' en 'code culturele diversiteit')			toename	toename
- financieel gezond en weerbaar (= o.b.v. criteria: 'prognose' sluitende exploitatie en voldoende weerstandsvermogen)			toename	toename
Aantal bezoekers:				
- SPOT			toename	toename
- Groninger Museum			toename	toename
- Forum			toename	toename
Aantal personen dat deelneemt aan / lid is van:				
- cultuurhopper			toename	toename
- activiteiten / cursussen VRIJDAG			toename	toename
- bibliotheek			toename	toename
Aantal professionele talentontwikkelingstrajecten			toename	toename

Toelichting prestatie indicatoren

Met de prestatie indicatoren wordt de voortgang van de uitvoering van ons beleid gemeten, gericht op de gemeentelijke activiteiten (hebben we gedaan wat we hebben afgesproken? Op deze plek kan een toelichting worden gegeven op ontwikkelingen / afwijkingen van de (streefwaarden van) effect indicatoren.

Bijdrage(n) verbonden partijen.

Hier staat een overzicht van de verbonden partijen die binnen het deelprogramma vallen. De inhoudelijke en financiële toelichting op de verbonden partijen staat opgenomen in de paragraaf verbonden partijen.

De inhoudelijke en financiële toelichting op de verbonden partijen staat opgenomen in [paragraaf 6 verbonden partijen](#).

Relevante beleidsnota's

Geef hier een overzicht op van actuele en relevante beleidsnota's inclusief link naar het RIS.

Wees kritisch in de selectie van relevante beleidsnota's: welke nota's dienen werkelijk als grondslag onder het beleid dat we voeren en welke zijn gedateerd/verjaard?

Financiën

In dit onderdeel worden de financiën van het deelprogramma toegelicht op het niveau van het beleidsveld. Door een toelichting op het niveau van het beleidsveld, sluiten we aan bij de indeling in de tabel met resultaten / activiteiten. Indien mogelijk wordt bij de toelichting op de totale lasten aangesloten bij de activiteiten. Tenzij anders vermeld worden de lasten en baten weergegeven in duizenden euro's.

Overzicht van lasten en baten per deelprogramma, uitgesplitst per beleidsveld

3.5 Cultuur							
Nr	Omschrijving	Rekening	Actuele begroting		Primitieve begroting		
			2020	2021	2022	2023	2024
	Bedragen x 1.000 euro						
	Lasten						
3.5.1	Culturele infrastructuur						
3.5.2	Cultuur beleven						
	Totaal						
	Baten						
3.5.1	Culturele infrastructuur						
3.5.2	Cultuur beleven						
	Totaal						
	Geraamd resultaat voor bestemming						
	Reserve mutaties						
	Totaal toevoegingen						
	Totaal onttrekkingen						
	Geraamd resultaat na bestemming						

Toelichting baten en lasten per beleidsveld

Voor elk beleidsveld wordt onderstaande tabel met toelichting opgenomen.

Financiële toelichtingen begroting 2022			
3.5.1 Culturele infrastructuur	Lasten	Baten	Saldo
Begroting 2022			
Waarvan			
Intensiveringen en hervormingen 2022			
Bestaand beleid 2022			
Vershil ten opzichte van 2021			

Toelichting op de lasten (bestaand beleid 2022)

toelichting op de lasten , zoveel mogelijk gekoppeld aan de actiteiten.

bedragen zijn hier inclusief intensiveringen en hervormingen voorgaande jaren.

Toelichting op de baten (bestaand beleid 2022)

toelichting van de belangrijkste baten

bedragen zijn hier inclusief intensiveringen en hervormingen voorgaande jaren.

Toelichting op de intensivering en hervormingen jaarschijf 2022

toelichtingen vanuit hoofdstuk 4, financieel beeld.

Toelichting op de verschillen in de lasten ten opzichte van de begroting 2021

alleen de grootste afwijkingen

Toelichting op de verschillen in de baten ten opzichte van de begroting 2021

alleen de grootste afwijkingen

In het hoofdstuk financiële positie zijn aanvullend nog de volgende overzichten en toelichtingen opgenomen:

- [paragraaf 3. Weerstandsvermogen](#) geeft een totaaloverzicht en toelichting op de (financiële) risico's;
- in het [financieel meerjarenbeeld](#) staat een totaaloverzicht van en toelichting op de intensiveringen en hervormingen uit voorgaande jaarschijven;
- in de [financiële knelpunten en ambities 2022](#) staat een totaaloverzicht van en toelichting op alle intensiveringen 2022;
- in de [hervormingen 2022-2025](#) staat een totaaloverzicht van en toelichting op alle hervormingen

Programma 4 Bestuur en dienstverlening

Hier komt een algemene beschrijving van het programma uitgaande van belangrijkste opgaven van onze gemeente op dit beleidsterrein.

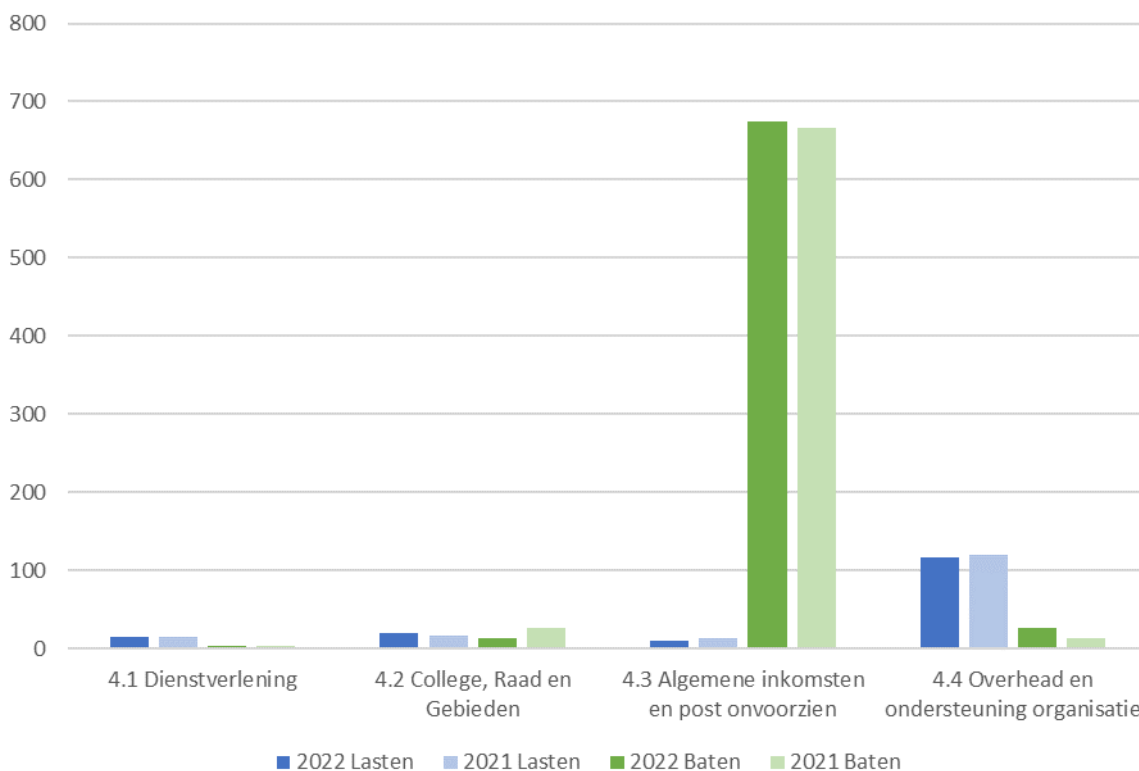
Het programma Bestuur en dienstverlening bestaat uit de volgende deelprogramma's:

- Dienstverlening
- College, raad, wijkvernieuwing en gebiedsgericht werken
- Algemene inkomsten
- Overhead en ondersteuning organisatie

Begroting in één oogopslag

In onderstaand overzicht zijn de totale lasten en baten van de deelprogramma's opgenomen voor de begroting 2022. Ter vergelijking is ook de jaarschijf van de begroting 2021 opgenomen. De lasten en baten zijn weergegeven in miljoenen euro's.

Begroting in één oogopslag

Deelprogramma 4.1 Dienstverlening

Hier is ruimte voor een korte beschrijving van de scope van het deelprogramma en de rol van de gemeente hierbinnen.

We willen burgers, ondernemers en instellingen zoveel mogelijk betrekken bij het ontwikkelen en uitvoeren van gemeentelijk beleid. Daarom spelen we van tevoren in op hun informatiebehoeften, zijn we transparant en staan we open voor signalen uit de samenleving.

Doelen deelprogramma Dienstverlening

- We richten onze dienstverlening in vanuit het perspectief van de inwoner;
- Onze inwoners ervaren in de interactie met ons één gemeente;
- We verlenen dienstverlening volgens het principe: Digitaal en snel waar kan, maatwerk waar nodig.

Effect indicatoren

Met de volgende indicator(en) wordt het effect van het door ons gewenste beleid gemeten.

Effect indicator(en)	Behaald 2019	Behaald 2020	Beoogd 2021	Beoogd 2022
Waardering inwoners algehele gemeentelijke dienstverlening.	6,8	7,0	7,0	7,0

**indien de effect indicatoren om het jaar worden gemeten kan gekozen worden voor een andere kolomindeling (behaald 2018, behaald 2020, beoogd 2022, beoogd 2024).*

Toelichting effect indicatoren

Doel van effect indicatoren is om te meten in hoeverre de gemeente er in slaagt de gewenste maatschappelijke effecten te realiseren. Op deze plek kan een toelichting worden gegeven op ontwikkelingen / afwijkingen van de (streefwaarden van) effect indicatoren.

Beleidsvelden

Het deelprogramma dienstverlening bestaat uit het beleidsveld:

1) Dienstverlening

Op deze plek een korte toelichting toevoegen over de inhoud van het beleidsveld

Voortgang lopende jaar en relevante ontwikkelingen

Kernachtige beschrijving van voortgang in het lopende jaar en de actuele trends en relevante ontwikkelingen om context te geven voor keuzes in resultaten en activiteiten.

Onze inwoners en ondernemers zien één gemeente en willen ook één gemeente ervaren. Tegelijkertijd zijn wij wel één gemeente die van ruimtelijk tot sociaal gebied bijna vierhonderd producten en diensten aanbiedt. Hierin is het dan ook onze missie om de dienstverlening van de gemeente Groningen te blijven aanbieden vanuit het perspectief van deze inwoner en ondernemer: Zodat onze inwoner en ondernemer een optimale ervaring wordt geboden. De belangrijke taak die de komende tijd dan ook voor ons ligt is het integraal inrichten van onze dienstverlening.

Resultaten en activiteiten

De resultaten en activiteiten worden per beleidsveld benoemd (aansluitend aan bij de financiële toelichting op het niveau van het beleidsveld).

Wat willen we bereiken (resultaten)	Wat gaan we daarvoor doen (activiteiten)
Verbeteren en optimaliseren van de integrale dienstverlening van de gemeente Groningen.	Team Digitale Dienstverlening: Samen met onze inwoners de dienstverleningsprocessen verbeteren middels focusgroepen (Team Digitale Dienstverlening).
	Duidelijkere sturing op verbetering vanuit de signalen van inwoners die binnenkomen bij het KCC en op de website.
	Het bundelen van onze digitale portalen binnen één MijnGroningen omgeving.
	We sluiten de balies van Burgerzaken in Ten Boer en Haren, zodat we met bestaande middelen kwalitatieve dienstverlening kunnen blijven bieden aan de Kreupelstraat.

Prestatie indicatoren

Met de volgende indicator(en) wordt de voortgang van de uitvoering van ons beleid gemeten.

Prestatie indicator(en)	Behaald 2019	Behaald 2020	Beoogd 2021	Beoogd 2022
Klanttevredenheid publieksbalie Harm Buitenplein.	8	7,8	8	8
Klanttevredenheid publieksbalie Kreupelstraat.	8	8,5	8	8
Klanttevredenheid publieksbalie Haren.	8	8	8	8
Klanttevredenheid Website.	7	7,1	7,5	7,5
Klanttevredenheid telefoonnummer 14 050.	7,5	7,1	7,5	7,5
% Terugbellen binnen 1 werkdag.	80%	83%	75%	80%
% Terugbellen binnen 2 werkdagen.		-	100%	100%
Gemiddelde wachttijd balie (op afspraak) norm: 5 min.	6:30	5:46	Maximaal 5 min	Maximaal 5 min
Gemiddelde wachttijd balie (vrije inloop) norm: 15 min.	7:36	5:28	Maximaal 15 min	Maximaal 15 min
% beantwoorde gesprekken KCC	95%	95%	95%	
% opgenomen gesprekken binnen 30 seconden	85%	85%	80%	
% beantwoorde vragen via Twitter, Facebook en WhatsApp binnen 24 uur op werkdagen	100%	100%	100%	
Kwaliteit basisregistratie personen (BRP)	Goed	Goed	Goed	
Kwaliteit reisdocumenten (PNIK)	Goed	Goed	Goed	
% realisatie belastingopbrengst	102%	102%	100%	
% Bezwaarschriften afgedaan binnen gestelde termijn	75%	95%	100%	
Oordeel waarderingskamer op basis van audit	Goed	Goed	Goed	

Toelichting prestatie indicatoren

Met de prestatie indicatoren wordt de voortgang van de uitvoering van ons beleid gemeten, gericht op de gemeentelijke activiteiten (hebben we gedaan wat we hebben afgesproken? Op deze plek kan een toelichting worden gegeven op ontwikkelingen / afwijkingen van de (streefwaarden van) effect indicatoren.

Bijdrage(n) verbonden partijen.

Hier staat een overzicht van de verbonden partijen die binnen het deelprogramma vallen. De inhoudelijke en financiële toelichting op de verbonden partijen staat opgenomen in de paragraaf verbonden partijen.

[GR Noordelijk Belastingkantoor](#)

De inhoudelijke en financiële toelichting op de verbonden partijen staat opgenomen in [paragraaf 6 verbonden partijen](#)

Relevante beleidsnota's

Geef hier een overzicht op van actuele en relevante beleidsnota's inclusief link naar het RIS.
Wees kritisch in de selectie van relevante beleidsnota's: welke nota's dienen werkelijk als grondslag onder het beleid dat we voeren en welke zijn gedateerd/verjaard?

Visie op Dienstverlening (publicatie: 2021)

Financiën

In dit onderdeel worden de financiën van het deelprogramma toegelicht op het niveau van het beleidsveld. Door een toelichting op het niveau van het beleidsveld, sluiten we aan bij de indeling in de tabel met resultaten / activiteiten. Indien mogelijk wordt bij de toelichting op de totale lasten aangesloten bij de activiteiten. Tenzij anders vermeld worden de lasten en baten weergegeven in duizenden euro's.

Overzicht van lasten en baten per deelprogramma, uitgesplitst per beleidsveld

4.1 Dienstverlening							
Nr	Omschrijving	Rekening	Actuele begroting		Primitieve begroting		
			2020	2021	2022	2023	2024
Bedragen x 1.000 euro							
	Lasten						
4.1.1	Dienstverlening						
	Totaal						
	Baten						
4.1.1	Dienstverlening						
	Totaal						
	Geraamd resultaat voor bestemming						
	Reserve mutaties						
	Totaal toevoegingen						
	Totaal onttrekkingen						
	Geraamd resultaat na bestemming						

Toelichting baten en lasten per beleidsveld

Voor elk beleidsveld wordt onderstaande tabel met toelichting opgenomen.

Financiële toelichtingen begroting 2022			
4.1.1 Dienstverlening	Lasten	Baten	Saldo
Begroting 2022			
Waarvan Intensiveringen en hervormingen 2022			
Bestaand beleid 2022			
Verschil ten opzichte van 2021			

Toelichting op de lasten (bestaand beleid 2022)

toelichting op de lasten , zoveel mogelijk gekoppeld aan de activiteiten.

bedragen zijn hier inclusief intensiveringen en hervormingen voorgaande jaren.

Toelichting op de baten (bestaand beleid 2022)

toelichting van de belangrijkste baten

bedragen zijn hier inclusief intensiveringen en hervormingen voorgaande jaren.

Toelichting op de intensivering en hervormingen jaarschijf 2022

toelichtingen vanuit hoofdstuk 4, financieel beeld.

Toelichting op de verschillen in de lasten ten opzichte van de begroting 2021

alleen de grootste afwijkingen

Toelichting op de verschillen in de baten ten opzichte van de begroting 2021

alleen de grootste afwijkingen

In het hoofdstuk financiële positie zijn aanvullend nog de volgende overzichten en toelichtingen opgenomen:

- [paragraaf 3. Weerstandsvermogen](#) geeft een totaaloverzicht en toelichting op de (financiële) risico's;
- in het [financieel meerjarenbeeld](#) staat een totaaloverzicht van en toelichting op de intensiveringen en hervormingen uit voorgaande jaarschijven;
- in de [financiële knelpunten en ambities 2022](#) staat een totaaloverzicht van en toelichting op alle intensiveringen 2022;
- in de [hervormingen 2022-2025](#) staat een totaaloverzicht van en toelichting op alle hervormingen

Deelprogramma 4.2 College, raad, wijkvernieuwing en gebiedsgericht werken

Hier is ruimte voor een korte beschrijving van de scope van het deelprogramma en de rol van de gemeente hierbinnen.

In het deelprogramma College, Raad, wijkvernieuwing en gebiedsgericht werken richten we ons op de partners die College en Raad ondersteunen (zoals de griffie en de ombudsman). Begrotingsposten die nog niet direct aan een beleidsveld (kunnen) worden overgeheveld, worden eerst op ook in dit deelprogramma begroot (concernstelposten). Daarnaast verantwoorden we in dit programma de financiën van wijkvernieuwing en gebiedsgericht werken. Het beleid van wijkvernieuwing en gebiedsgericht werken is opgenomen in Paragraaf 1: wijkvernieuwing en gebiedsgericht werken.

Doelen deelprogramma College, raad, wijkvernieuwing en gebiedsgericht werken

- De griffie heeft tot doel de raad zo goed mogelijk te ondersteunen bij diens werk en deze met raad en daad bij te staan, zowel op logistiek gebied als om de procesinhoudelijke ondersteuning. De griffie levert een actieve bijdrage aan de wijze waarop de raad kan meebewegen met diverse maatschappelijke ontwikkelingen.
- Het college van Burgemeester en Wethouders (B&W) werkt op basis van het coalitieakkoord en hanteert een bestuursstijl die ruimte geeft aan inbreng, wijziging, verbetering en coproductie met belangenorganisaties, bewoners, deskundigen, ondernemers.
- De ombudsman behandelt ter uitvoering van de opdracht van de raad, als externe instantie klachten van burgers over gedragingen van de gemeente, maar ook klachten die betrekking hebben op stichting WIJ, de GGD, Beschermd Wonen en Opvang en het Noordelijk Belastingkantoor (NBK), voor zover het de inwoners van de gemeente Groningen betreft. De grondslag daarvoor ligt in hoofdstuk 9 van de Algemene wet bestuursrecht. De gedragingen van de verschillende organisaties worden getoetst aan de normen van behoorlijkheid. De ombudsman is onafhankelijk en onpartijdig en heeft oog en oor voor de burgers die er met de betreffende organisatie niet uitkomen.

De gebiedsprogramma's zijn te vinden in [Paragraaf 1: wijkvernieuwing en gebiedsgericht werken](#). Deze paragraaf kent een algemeen en zeven gebiedsprogramma's. In het algemene deel beschrijven we de inzet van een aantal budgetten, voor brede inzet in de wijk - zoals wijkkompassen, wijkcommunicatie en democratische vernieuwing. Daarna benoemen we per gebied specifieke wijk- en dorpsopgaven en formuleren we op basis hiervan het gebiedsprogramma. We onderscheiden zeven gebieden: [Centrum](#), [Oude Wijken](#), [Zuid](#), [Oost](#), [West](#), [Haren](#) en [Ten Boer](#).

Tekst wijkvernieuwing

Effectindicatoren

De effect indicatoren meten de mate waarin het lukt om de geformuleerde doelen te realiseren. Er zijn binnen dit deelprogramma geen effect indicatoren opgenomen. Indicatoren die betrekking hebben op wijkvernieuwing en gebiedsgericht werken zijn opgenomen in de paragraaf.

Beleidsvelden

Het deelprogramma College, raad, wijkvernieuwing en gebiedsgericht werken kent de volgende beleidsvelden:

- 1) College, gemeenteraad en griffie
Op deze plek een korte toelichting toevoegen over de inhoud van het beleidsveld
- 2) Gebiedsgericht werken
Op deze plek een korte toelichting toevoegen over de inhoud van het beleidsveld
- 3) Wijkvernieuwing
Op deze plek een korte toelichting toevoegen over de inhoud van het beleidsveld

Voortgang lopende jaar en relevante ontwikkelingen

Kernachtige beschrijving van voortgang in het lopende jaar en de actuele trends en relevante ontwikkelingen om context te geven voor keuzes in resultaten en activiteiten.

Vanaf augustus 2020 is de raad gestart met de nieuwe werkwijze. De raadscommissies zijn losgelaten en onderwerpen worden in parallelle sessies behandeld. De raad wil flexibeler zijn, efficiënter met zijn tijd omgaan en aan de inwoners van de gemeente meer ruimte bieden om verschillende wensen en opvattingen naar voren te brengen. Met dat alles wil de raad meer grip krijgen op de eigen agenda en zelf bepalen welke onderwerpen, hoeveel aandacht krijgen, óók in het proces voorafgaande aan de definitieve besluitvorming. Gedurende het eerste jaar van de nieuwe werkwijze zal zich dit verder moeten ontwikkelen. Vooraf zijn slechts enkele spelregels afgesproken om ruimte te geven aan het proces dat moet leiden tot een definitieve werkvorm. De wijze van ondersteuning door de griffie is een belangrijk uitgangspunt daarbij.

Gedurende de renovatie van het stadhuis zal de raad op alternatieve locaties moeten vergaderen. Het afgelopen jaar is hiermee, mede door de coronacrisis, veel ervaring opgedaan. Onder leiding van de nieuwe griffier wordt het finetunen van het nieuwe raadsinformatiesysteem opgepakt, wordt in 2021 begonnen met de Europese aanbesteding van een nieuw accountantscontract en wordt gekeken naar het verbeteren van de ondersteuning op diverse aspecten van het raads-functioneren.

De ombudsman is werkzaam als onafhankelijke tweedelijns klachtvoorziening voor onder andere de gemeente Groningen. In verband met grote drukte in 2019, we zagen een stijging van 26% in de contacten en behandelden 20% meer dossiers voor de gemeente, is het de vraag of de bureaucapaciteit in 2020 voldoende is. In maart 2020 vooruitkijken naar 2021 is nog lastiger. De ombudsman heeft namelijk geen invloed op de toestroom van mensen en klachtzaken. Vanwege de grote toename in 2019 is een knelpunt van 45 duizend euro ingebracht bij de begrotingsvoorstellen 2021.

Naast de werkzaamheden voor de gemeente is de ombudsman tevens onafhankelijke klachtvoorziening voor stichting WIJ Groningen en voor het Noordelijk Belastingkantoor voor zover het de inwoners van de gemeente Groningen betreft. Tenslotte zijn de gemeenschappelijke regelingen voor de ARCG, PG&Z en de regeling voor opvang en beschermd wonen bij de ombudsman Groningen ondergebracht.

Resultaten en activiteiten

De resultaten en activiteiten worden per beleidsveld benoemd (aansluitend aan bij de financiële toelichting op het niveau van het beleidsveld).

Wat willen we bereiken (resultaten)	Wat gaan we daarvoor doen (activiteiten)
<i>College, Gemeenteraad en Griffie</i>	
- De raad wordt op belangrijke besluitmomenten in stelling gebracht met adequate informatie, geschikt voor het voeren van politiek debat op hoofdlijnen	- Bijdragen aan, monitoren van en bijsturen op de kwaliteit van stukken met voor de raad relevante informatie en de wijze en de tijdigheid van de aanbieding aan de raad hiervan
- De lange-termijnagenda biedt overzicht van de te bespreken agendapunten voor de komende tijd. De breed opgezette agendacommissie heeft, ondersteund door de griffie, een actieve rol in de agendering van	- Zorgvuldige inpassing van de nieuwe vergaderwijze, inclusief de ontwikkeling en aanvulling van bijbehorende instrumenten en ondersteuning - De basis op orde: doorontwikkeling van de ondersteunende administratieve processen en communicatie, optimalisering van

onderwerpen die (in samenspraak met het college) behandeld worden	de organisatie - en het faciliteren van overleg- en vergadercondities
- De inwoners van de gemeente Groningen weten hun raad te vinden zodat uitwisseling van informatie plaatsvindt en de betekenis van de volksvertegenwoordiging aan zichtbaarheid wint <i>Ombudsman</i>	- ?
- Herstel van het vertrouwen van de burger in de betreffende organisaties - De burger voelt zich gehoord naar aanleiding van zijn of haar klacht -Dossiers worden afgehandeld binnen 3 maanden - De organisatie leert van de aangebrachte en behandelde zaken	- Mensen te woord staan (mondeling of schriftelijk) die zich tot de ombudsman richten - Intervenieren en onderzoeken naar aanleiding van uitingen van onvrede en het informeren van de betrokken organisatie en de burger hierover - Verwijzen van burgers naar een juiste instantie als de ombudsman niet bevoegd is - Rapporteren aan gemeenteraad, betrokken organisatie en burgers

Prestatie indicatoren

Er zijn binnen dit deelprogramma geen meetbare prestatie indicatoren.

Bijdrage(n) verbonden partijen.

Hier staat een overzicht van de verbonden partijen die binnen het deelprogramma vallen. De inhoudelijke en financiële toelichting op de verbonden partijen staat opgenomen in de paragraaf verbonden partijen.

[Vereniging Groninger gemeenten](#)

De inhoudelijke en financiële toelichting op de verbonden partijen staat opgenomen in [paragraaf 6 verbonden partijen](#)

Relevante beleidsnota's

Geef hier een overzicht op van actuele en relevante beleidsnota's inclusief link naar het RIS.

Wees kritisch in de selectie van relevante beleidsnota's: welke nota's dienen werkelijk als grondslag onder het beleid dat we voeren en welke zijn gedateerd/verjaard?

Naar nieuwe werk- en vergaderwijzen van de gemeenteraad, januari 2020

Wijzigingen werkwijze raad, september 2020

Financiën

In dit onderdeel worden de financiën van het deelprogramma toegelicht op het niveau van het beleidsveld. Door een toelichting op het niveau van het beleidsveld, sluiten we aan bij de indeling in de tabel met resultaten / activiteiten. Indien mogelijk wordt bij de toelichting op de totale lasten aangesloten bij de activiteiten. Tenzij anders vermeld worden de lasten en baten weergegeven in duizenden euro's.

Overzicht van lasten en baten per deelprogramma, uitgesplitst per beleidsveld

4.2 College, raad, wijkvernieuwing en gebiedsgericht werken							
Nr	Omschrijving	Rekening	Actuele begroting		Primitieve begroting		
			2020	2021	2022	2023	2024
Bedragen x 1.000 euro							
	Lasten						
4.2.1	College en raad						
4.2.2	Gebiedsgericht werken						
4.2.3	Wijkvernieuwing						
	Totaal						
	Baten						
4.2.1	College en raad						
4.2.2	Gebiedsgericht werken						
4.2.3	Wijkvernieuwing						
	Totaal						
	Geraamd resultaat voor bestemming						
	Reserve mutaties						
	Totaal toevoegingen						
	Totaal onttrekkingen						
	Geraamd resultaat na bestemming						

Toelichting baten en lasten per beleidsveld

Voor elk beleidsveld wordt onderstaande tabel met toelichting opgenomen.

Financiële toelichtingen begroting 2022			
4.2.1 College en raad	Lasten	Baten	Saldo
Begroting 2022			
Waarvan Intensiveringen en hervormingen 2022			
Bestaand beleid 2022			
Verschil ten opzichte van 2021			

Toelichting op de lasten (bestaand beleid 2022)

toelichting op de lasten , zoveel mogelijk gekoppeld aan de activiteiten.

bedragen zijn hier inclusief intensiveringen en hervormingen voorgaande jaren.

Toelichting op de baten (bestaand beleid 2022)

toelichting van de belangrijkste baten

bedragen zijn hier inclusief intensiveringen en hervormingen voorgaande jaren.

Toelichting op de intensivering en hervormingen jaarschijf 2022

toelichtingen vanuit hoofdstuk 4, financieel beeld.

Toelichting op de verschillen in de lasten ten opzichte van de begroting 2021

alleen de grootste afwijkingen

Toelichting op de verschillen in de baten ten opzichte van de begroting 2021

alleen de grootste afwijkingen

In het hoofdstuk financiële positie zijn aanvullend nog de volgende overzichten en toelichtingen opgenomen:

- [paragraaf 3. Weerstandsvermogen](#) geeft een totaaloverzicht en toelichting op de (financiële) risico's;
- in het [financieel meerjarenbeeld](#) staat een totaaloverzicht van en toelichting op de intensiveringen en hervormingen uit voorgaande jaarschijven;
- in de [financiële knelpunten en ambities 2022](#) staat een totaaloverzicht van en toelichting op alle intensiveringen 2022;
- in de [hervormingen 2022-2025](#) staat een totaaloverzicht van en toelichting op alle hervormingen

Deelprogramma 4.3 Algemene inkomsten en post onvoorzien

Hier is ruimte voor een korte beschrijving van de scope van het deelprogramma en de rol van de gemeente hierbinnen.

In dit programma verantwoorden we de inkomsten zoals het gemeentefonds, de belastingen, de rente reserves, dividenden en post onvoorzien. Het gemeentefonds is de grootste inkomstenbron voor gemeenten. De ontwikkeling van het gemeentefonds bepaalt in belangrijke mate onze financiële ruimte. Gemeenten kunnen zelfstandig beleid voeren met het geld dat het Rijk beschikbaar stelt uit het gemeentefonds. Gemeenten moeten echter wel de hen wettelijk opgedragen taken bekostigen met het geld dat zij uit het gemeentefonds ontvangen.

Doelen deelprogramma Algemene inkomsten en post onvoorzien

- We begroten onze onroerend zaakbelasting, de roerende zaakbelasting, de hondenbelasting, overige belastingen, het saldo van de financieringsfunctie, het gemeentefonds, de rente van reserves van voldoende omvang en de dividenden zo zorgvuldig mogelijk

Effect indicatoren

De effect indicatoren meten de mate waarin het lukt om de geformuleerde doelen te realiseren. Er zijn binnen dit deelprogramma geen effect indicatoren opgenomen. Indicatoren die betrekking hebben op bedrijfsvoering zijn opgenomen in de paragraaf bedrijfsvoering.

Het deelprogramma Algemene inkomsten en post onvoorzien bestaat uit de volgende beleidsvelden:

- 1) Algemene inkomsten en post onvoorzien

Op deze plek een korte toelichting toevoegen over de inhoud van het beleidsveld

Voortgang lopende jaar en relevante ontwikkelingen

Kernachtige beschrijving van voortgang in het lopende jaar en de actuele trends en relevante ontwikkelingen om context te geven voor keuzes in resultaten en activiteiten.

In dit programma is het overzicht algemene dekkingsmiddelen opgenomen conform het BBV:

Baten	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Onroerend zaakbelasting	81.042	87.423	94.505	98.324	101.596	103.867
Roerende zaakbelasting	119	81	110	112	114	116
hondenbelasting	997	1.034	1.115	1.133	1.151	1.167
Overige belastingen	2.033	2.296	2.274	2.424	2.424	2.424
Saldo financieringsfunctie	2.374	2.205	1.171	3.093	3.999	4.666
Gemeentefonds	554.703	555.429	557.569	562.384	570.044	578.927
Dividenden	2.757	3.248	1.640	740	740	740
Totaal	644.015	651.716	658.384	668.210	680.068	691.907

Lasten	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Compensatieregeling OZB	1.344	1.080	810	540	258	0
Post Onvoorzien	0	166	170	170	170	170

Kapitaallasten deelnemingen	124	124	124	124	124	124
Diverse uitvoeringslasten	2.360	2.505	2.904	2.983	3.059	3.123
Te betalen Vpb	0	0	0	0	0	0
Totaal lasten	3.828	3.875	3.817	3.611	3.611	3.417

Totaal	640.187	647.841	654.376	664.393	676.457	688.490
---------------	----------------	----------------	----------------	----------------	----------------	----------------

Voor een uitgebreide toelichting verwijzen we naar de volgende paragrafen en hoofdstukken:

- Voor belastingen verwijzen wij naar [Paragraaf 8: Lokale heffingen](#);
- Voor de rente-effecten en dividenden verwijzen wij naar [Paragraaf 5: Financiering](#);
- Voor het gemeentefonds verwijzen wij naar de [Financiële positie 1: Financieel Meerjarenbeeld](#).

Herziening gemeentefonds

Begin februari is de ROB advies gevraagd over de herziening van de financiële verhoudingen. Oftewel de herijking van de verdeling van het gemeentefonds. De laatste herziening van de financiële verhoudingen stamt uit 1997. Sindsdien is er veel veranderd in de opgaven voor gemeenten. Bijvoorbeeld de decentralisaties in het sociale domein en de toenemende regionale samenwerking op tal van terreinen. De herziening van de verdeling van de algemene uitkering is met behulp van de onderzoeksbureaus AEF en Cebeon uitgevoerd. Op basis van de voorlopige uitkomsten van de herziening blijkt dat Groningse en Friese gemeenten er onevenredig op achteruit gaan. Door de fondsbeheerders wordt dit ook onderkend en wordt gehint op een tijdelijke compensatieregeling door een deel van het gemeentefonds af te zonderen voor deze gemeenten. Door de noordelijke gemeenten is aangegeven dat deze oplossing niet toereikend is. Uiteindelijk besluit een nieuw kabinet over de herziening van de verdeling van het gemeentefonds en zal op zijn vroegst vanaf 2023 van kracht worden.

Resultaten en activiteiten

De resultaten en activiteiten worden per beleidsveld benoemd (aansluitend aan bij de financiële toelichting op het niveau van het beleidsveld).

Wat willen we bereiken (resultaten)	Wat gaan we daarvoor doen (activiteiten)
- We begroten onze onroerend zaakbelasting, de roerende zaakbelasting, de hondenbelasting, overige belastingen, het saldo van de financieringsfunctie, het gemeentefonds, de rente van reserves van voldoende omvang en de dividenden zo zorgvuldig mogelijk.	- We verwerken de uitkomsten van de circulaire conform de consistente gedragslijn verwerkt in de Voorjaarsnota
- Algemene dekkingsmiddelen levert een bijdrage aan de manier waarop het college werkt aan structureel houdbare gemeentefinanciën	

Prestatie indicatoren

Er zijn binnen dit deelprogramma geen meetbare prestatie indicatoren.

Bijdrage(n) verbonden partijen.

Hier staat een overzicht van de verbonden partijen die binnen het deelprogramma vallen. De inhoudelijke en financiële toelichting op de verbonden partijen staat opgenomen in de paragraaf verbonden partijen.

BNG Bank N.V.

De inhoudelijke en financiële toelichting op de verbonden partijen staat opgenomen in [paragraaf 6 verbonden partijen](#).

Relevante beleidsnota's

Geef hier een overzicht op van actuele en relevante beleidsnota's inclusief link naar het RIS.

Wees kritisch in de selectie van relevante beleidsnota's: welke nota's dienen werkelijk als grondslag onder het beleid dat we voeren en welke zijn gedateerd/verjaard?

Financiën

In dit onderdeel worden de financiën van het deelprogramma toegelicht op het niveau van het beleidsveld. Door een toelichting op het niveau van het beleidsveld, sluiten we aan bij de indeling in de tabel met resultaten / activiteiten. Indien mogelijk wordt bij de toelichting op de totale lasten aangesloten bij de activiteiten. Tenzij anders vermeld worden de lasten en baten weergegeven in duizenden euro's.

Overzicht van lasten en baten per deelprogramma, uitgesplitst per beleidsveld

4.3 Algemene inkomsten en post onvoorzien							
Nr	Omschrijving	Rekening	Actuele begroting		Primitieve begroting		
			2020	2021	2022	2023	2024
	Bedragen x 1.000 euro						
	Lasten						
4.3.1	Algemene inkomsten						
4.3.2	Post onvoorzien						
	Totaal						
	Baten						
4.3.1	Algemene inkomsten						
4.3.2	Post onvoorzien						
	Totaal						
	Geraamd resultaat voor bestemming						
	Reserve mutaties						
	Totaal toevoegingen						
	Totaal onttrekkingen						
	Geraamd resultaat na bestemming						

Toelichting baten en lasten per beleidsveld

Voor elk beleidsveld wordt onderstaande tabel met toelichting opgenomen.

Financiële toelichtingen begroting 2022			
4.3.1 Algemene inkomsten	Lasten	Baten	Saldo
Begroting 2022			
Waarvan			
Intensiveringen en hervormingen 2022			
Bestaand beleid 2022			
Vershil ten opzichte van 2021			

Toelichting op de lasten (bestaand beleid 2022)

toelichting op de lasten , zoveel mogelijk gekoppeld aan de actiteiten.

bedragen zijn hier inclusief intensiveringen en hervormingen voorgaande jaren.

Toelichting op de baten (bestaand beleid 2022)

toelichting van de belangrijkste baten

bedragen zijn hier inclusief intensiveringen en hervormingen voorgaande jaren.

Toelichting op de intensivering en hervormingen jaarschijf 2022

toelichtingen vanuit hoofdstuk 4, financieel beeld.

Toelichting op de verschillen in de lasten ten opzichte van de begroting 2021

alleen de grootste afwijkingen

Toelichting op de verschillen in de baten ten opzichte van de begroting 2021

alleen de grootste afwijkingen

In het hoofdstuk financiële positie zijn aanvullend nog de volgende overzichten en toelichtingen opgenomen:

- [paragraaf 3. Weerstandsvermogen](#) geeft een totaaloverzicht en toelichting op de (financiële) risico's;
- in het [financieel meerjarenbeeld](#) staat een totaaloverzicht van en toelichting op de intensiveringen en hervormingen uit voorgaande jaarschijven;
- in de [financiële knelpunten en ambities 2022](#) staat een totaaloverzicht van en toelichting op alle intensiveringen 2022;
- in de [hervormingen 2022-2025](#) staat een totaaloverzicht van en toelichting op alle hervormingen

Deelprogramma 4.4 Overhead en ondersteuning organisatie

Hier is ruimte voor een korte beschrijving van de scope van het deelprogramma en de rol van de gemeente hierbinnen.

In het deelprogramma Overhead en ondersteuning organisatie zijn de baten en lasten opgenomen van de bedrijfsvoering van de gemeente Groningen. Dit gaat om de concernstaf, de concerndirectie en het shared service center (SSC, incl. kernvastgoed). Daarnaast wordt in dit programma de overhead van de gemeente Groningen verantwoord. Het beleid voor de bedrijfsvoering en de (wettelijke) indicatoren worden beschreven in [Paragraaf 9: Bedrijfsvoering](#).

Vanaf 2017 moeten alle gemeenten in Nederland dezelfde definitie hanteren voor overhead en deze overhead op een plek binnen de begroting zichtbaar maken. Onder overhead wordt verstaan "Het geheel van functies gericht op de sturing en ondersteuning van de medewerkers in het primaire proces".

Doelen deelprogramma Overhead en ondersteuning organisatie

Doelen opnemen

Effect indicatoren

De effect indicatoren meten de mate waarin het lukt om de geformuleerde doelen te realiseren. Er zijn binnen dit deelprogramma geen effect indicatoren opgenomen. Indicatoren die betrekking hebben op bedrijfsvoering zijn opgenomen in de paragraaf bedrijfsvoering.

Beleidsvelden

Het deelprogramma Overhead en ondersteuning kent de volgende beleidsvelden:

- 1) Ondersteuning organisatie
Op deze plek een korte toelichting toevoegen over de inhoud van het beleidsveld
- 2) Overhead
Op deze plek een korte toelichting toevoegen over de inhoud van het beleidsveld

Voortgang lopende jaar en relevante ontwikkelingen

Kernachtige beschrijving van voortgang in het lopende jaar en de actuele trends en relevante ontwikkelingen om context te geven voor keuzes in resultaten en activiteiten.

Voor de relevante ontwikkelingen verwijzen wij naar [Paragraaf 9: Bedrijfsvoering](#)

Resultaten en activiteiten

Kernachtige beschrijving van voortgang in het lopende jaar en de actuele trends en relevante ontwikkelingen om context te geven voor keuzes in resultaten en activiteiten.

Wat willen we bereiken (resultaten)	Wat gaan we daarvoor doen (activiteiten)
We ondersteunen de organisatie optimaal	<i>Nog uitwerken</i>
We zijn een wendbare en flexibele organisatie, gericht op organisatie vraagstukken	
Optimaal gedigitaliseerde bedrijfsvoeringsprocessen	

--	--

Bijdrage(n) verbonden partijen.

Hier staat een overzicht van de verbonden partijen die binnen het deelprogramma vallen. De inhoudelijke en financiële toelichting op de verbonden partijen staat opgenomen in de paragraaf verbonden partijen.

- [Stichting Sociaal Fonds Groningen](#)

De inhoudelijke en financiële toelichting op de verbonden partijen staat opgenomen in [paragraaf 6 verbonden partijen](#).

Relevante beleidsnota's

Geef hier een overzicht op van actuele en relevante beleidsnota's inclusief link naar het RIS.

Wees kritisch in de selectie van relevante beleidsnota's: welke nota's dienen werkelijk als grondslag onder het beleid dat we voeren en welke zijn gedateerd/verjaard?

Zie paragraaf bedrijfsvoering.

Financiën

In dit onderdeel worden de financiën van het deelprogramma toegelicht op het niveau van het beleidsveld. Door een toelichting op het niveau van het beleidsveld, sluiten we aan bij de indeling in de tabel met resultaten / activiteiten. Indien mogelijk wordt bij de toelichting op de totale lasten aangesloten bij de activiteiten. Tenzij anders vermeld worden de lasten en baten weergegeven in duizenden euro's.

Overzicht van lasten en baten per deelprogramma, uitgesplitst per beleidsveld

4.4 Overhead en ondersteuning organisatie							
Nr	Omschrijving	Rekening	Actuele begroting		Primitieve begroting		
			2020	2021	2022	2023	2024
Bedragen x 1.000 euro							
	Lasten						
4.4.1	Overhead						
4.4.2	Ondersteuning organisatie						
	Totaal						
	Baten						
4.4.1	Overhead						
4.4.2	Ondersteuning organisatie						
	Totaal						
Geraamd resultaat voor bestemming							
	Reserve mutaties						
	Totaal toevoegingen						
	Totaal onttrekkingen						
Geraamd resultaat na bestemming							

Toelichting baten en lasten per beleidsveld

Voor elk beleidsveld wordt onderstaande tabel met toelichting opgenomen.

Financiële toelichtingen begroting 2022			
4.4.1 Overhead	Lasten	Baten	Saldo
Begroting 2022			
Waarvan Intensiveringen en hervormingen 2022			
Bestaand beleid 2022			
Verschil ten opzichte van 2021			

Toelichting op de lasten (bestaand beleid 2022)

toelichting op de lasten , zoveel mogelijk gekoppeld aan de activiteiten.

bedragen zijn hier inclusief intensiveringen en hervormingen voorgaande jaren.

Toelichting op de baten (bestaand beleid 2022)

toelichting van de belangrijkste baten

bedragen zijn hier inclusief intensiveringen en hervormingen voorgaande jaren.

Toelichting op de intensivering en hervormingen jaarschijf 2022

toelichtingen vanuit hoofdstuk 4, financieel beeld.

Toelichting op de verschillen in de lasten ten opzichte van de begroting 2021

alleen de grootste afwijkingen

Toelichting op de verschillen in de baten ten opzichte van de begroting 2021

alleen de grootste afwijkingen

In het hoofdstuk financiële positie zijn aanvullend nog de volgende overzichten en toelichtingen opgenomen:

- [paragraaf 3. Weerstandsvermogen](#) geeft een totaaloverzicht en toelichting op de (financiële) risico's;
- in het [financieel meerjarenbeeld](#) staat een totaaloverzicht van en toelichting op de intensiveringen en hervormingen uit voorgaande jaarschijven;
- in de [financiële knelpunten en ambities 2022](#) staat een totaaloverzicht van en toelichting op alle intensiveringen 2022;
- in de [hervormingen 2022-2025](#) staat een totaaloverzicht van en toelichting op alle hervormingen